

TISÍC LET PŘI LABI

ANEB

OLDŘÍŠ A CO BYLO PO NĚM

ZPRACOVAL

RADOSLAV NĚMEČEK

2008

O B S A H . .

Předmluva	
Oldříš	1
Kobylnice	2
Zánik hradu	3
Předhradí	4
Pňov	24
Popovice	38
Klípec	40
Sádová	44
Oseček	44
Sloučení obcí	51
Dopravní spojení s okolím	55
Místní pověsti:	
Předhradí	59
Pňov	59
Oseček	61
Glůckzu	62
Klípec	63
Labe	66
Použité podklady	76
Seznam příloh	77

PŘEDMLUVA .

Na následujících stránkách jsem se pokusil popsat tisíciletou historii celkové osídlení naší krajiny na levém břehu středního Labe. Není to historické bádání, ale jen souhrn získaných informací ze života společnosti v průběhu druhého tisíciletí našeho letopočtu.

Pe deset roků, kdy jsem pracoval jako krenikář obce Pňov-Předhradí, jsem se snažil zaznamenávat nejen život současný, ale přiblížit a popsat doby minulé. v této pro mně zajímavé práci, jsem se dostal k archivním materiálům Polabského muzea v Poděbradech, prostřednictvím nevšední péče, dnes již zesnulé, paní Mgr. Marie Prchalové, za což jsem jí nestačil poděkovat. Dále to byla vedle historické literatury, pojednání místních badatelů a písmáků jako byli Dr. Jan Hellich a J.F. Vavák, staré kroniky našich obcí, což doplnily osobní záznamy mého otce Čenka Němečka a vzpomínky našich spoluobčanů.

Z těchto získaných poznatků se podařilo postupně zpracovat

Klipec - 225 roků

Století sportu a spolků

Historie školství v Předhradí

Evangelíci v Předhradí

a z materiálů po Václavu Potměšilovi z Osečka připravit

Oseček, historie obce a jeho kolí.

Nakonec předkládám "Tisíc let při Labi" s využitím dalších i dříve nevzpomenutých poznatků zapsaných, odposlouchaných, ale i osobně prožitých.

A u t o r .

O L D Ř Í Š

hrad, který podle historických pramenů stával na počátku druhého tisíciletí v oblasti mezi dnešním Kolínem a Poděbrady, na levém břehu řeky Labe. Vznikl krátce po pádu Libice, stojící na pravém břehu Labe, dále po proudu, kterou vlastnili Slavníkovci z kmene Zličanů /příloha č.1./

Z návozu zlických Vršovců, sídlících na Staré Kouřimi, došlo za účasti knížete Čechů Boleslava II. /972 - 999/ s mocnými Slavníkovci k válce. Jejich vyvražděním na Libici 25.zářím 995 padlo panství Slavníkovo. Z bohaté kořisti oddělil Boleslav II. pro svého syna Oldřicha úděl, který sahá na severu po Žiželice, odtud k Labi u Kladruhu, podle Labe k Záboří. Potom za pomezí vsí Nebovidy, Lošany a Velim až opět k Labi, blíže Libice. Na tomto údělu vybudoval Oldřich na levém břehu Labe, v místech dnešního Předhradí svůj hrad, nazvaný po něm Oldříš. To potvrdil, na počátku dvacátého století, svým pátráním a archeologickými nálezy poděbradský lékařník a místní historický badatel Dr. Jan Hellich. Toto pátrání podrobně popsal ve svém díle "Kde ležel hrad Oldříš" uveřejněném jako zvláštní příloha v "Památkářsko-archeologických a místopisných" ročník XX, z roku 1906 vydávaných v Poděbradech.

Logicky se ale zdá, že hrad na tomto místě, byl budován záměrně v těsné blízkosti centra vyhubených Slavníkovců, aby tak střežil a hájil zájmy vítězných Přemyslovců nad získaným územím.

Hrad byl budován v letech 1002 - 1012 postupně s chrámem zasvěceným svatému Janu Křtiteli, jako údajnému zachránci Oldřicha z polského zajetí. Jiná varze praví, že svatý Jan Křtitel zachránil Oldřichova otce Boleslava II. před úklady Vršovců.

Vlastní provoz hradu, osazenstvo a celá jeho ozbrojená posádka potřebovala k plnění svých úkolů, vedle zajišťování praktických potřeb k životu i technické a ekonomické zázemí. Zázemí technické, tvořené hradní čeledí, se

z operativních důvodů vytvořilo v těsné blízkosti hradu, v jeho předhradí. Ekonomické potřeby hradu zajišťovali obyvatelé přilehlých osad. O výživu hradu se starali sousední Pněv se svým zemědělským hospodářstvím a mlýnem. Pro potřebnou mobilitu posádky a pro zajištění dopravy nákladů, byl v tehdejší době nepostradatelným pomocníkem kůň, jak jezdecký, tak tažný. Pro jejich nezastupitelnost měl hrad pro jejich chov samostatnou chovnou stanici zvanou

K O B Y L N I C E.

Její místo bylo jihozápadně od hradu. To dnes připomíná, jen v ústním podání, Zemědělský místopis /příloha č.2. místo č. 29 "Kobylnice". Vzhledem k tomu, že se nenašly žádné zbytky stavby, lze předpokládat, že objekt pro daný účel byl budován jako stavba dřevěná. Ta po zániku hradu a po splnění svého úkolu postupně zmizela. Vedlejší místo, zvané v Místopise "U studně" /číslo 33/ mohlo sloužit jako napajedlo. Možná sloužilo i později jako studánka, při zaniklé vsi Popovice, po které dlouho zůstávalo kamenné obložení, sklípek a zdivo v zemi.

Je pravděpodobné, že tato Kobylnice existovala již před vznikem Oldříše a sloužila svým chovem i libickým Slavníkovcům a že její chovatelská činnost přesahovala místní význam. Dokazuje to, že lokalita KOBYLNICE je jmenována v listině z roku 1228, potvrzující vlastnická práva ke klášteru sv. Jiří na hradě pražském, původně udělená knížetem Vladislavem II /1140-1173/. Celé darované "zboží libické" obsahuje lokality: "LIBICI, KANIN, OPOLELI, OSEK, OLDRISI, ODREPSI, VINARICI, COBILNICI, SADOVI, KMENICI. Tedy spolu s Oldříšem, Sadovou, předchůdkyní Osečka, právě ta Kobylnice, kterou marně hledali historici i ve vzdáleném okolí Libice. Ona ale v době pátrání již neexistovala a místního zemědělského místopisu, předávaném po generace jen ústním podáním, si nikdo nepovšiml. Ostatní, vzdálenější osady na Kolínsku, jinde jmenované v souvislosti s historií hradu, na příklad Konárovice, Ohaře, nebo Ovčáry zánik hradu přežily a působily svoji existenci novým poměrům.

Z Á N I K H R A D U .

Postupným upevňováním politické moci Čechů, při sjednocování státu, prostřednictvím Přemyslovců, zanikl původní úkol hradu. Po zavraždění Bořity, z rodu Vršovců, pověřených správou pokořené Libice v roce 1108, který byl jejím posledním správcem, bylo sídlo župy přeneseno na nedalekou Havraň poblíž Nymburka. Hradu zůstal již jen význam náboženský, jak zřejmě z výše uvedeného aktu knížete Vladislava II, který daroval hrad klášteru sv. Jiří. Tak to uvádí ve svém prvním díle kroniky /1119-1122/ Kosmas, děkan kapituly sv. Víta na hradě pražském /* 1045 + 21.11.1125 /. To uvádí i Dalimil v jeho kronice, psané do roku 1314, kde zápisem z roku 1228 tato práva potvrzuje.

Další zprávy o existenci hradu jsou rozporné. V díle prof. Tomka "Památky III" je uvedeno, že kostel oldříšský byl zničen v roce 1110 ve válkách českopolských. To vyvrátil Dr. Hellich nalezenou zprávou o darování kostela oldříšského Majestátem knížat Minsterberských z roku 1494.

Dále se píše o naprostém zničení hradu Oldříše a jeho kostela sv. Jana Křtitele v roce 1496. To v době, kdy někdejší poděbradský hejtman Čeněk Kněnický, který nepřál straně podobojí, dal stíti 10 havířů kutnohorských u mostu poděbradského a stěžoval si na podvody hornických úředníků. Nato tam přitáhl krátce král Vladislav, hejtmana zajal a dal ho táhnouti na skřípec v Červeném hrádku u Počous. Při tom jeho vojsko zcela zničilo hrad i kostel oldříšský. Dle jedné Pamětní knihy poděbradské, byl oldříšský kostel zničen teprve roku 1518. Existenci hradu v 15. století v době Jiříka z Poděbrad nepřímo potvrzuje spisovatel Říha ve své knize "Čekání na krále", kde uvádí přítomnost purkrabího hradu Oldříše na poděbradském zámku, při svatbě Marka z Týnce, velitele družiny krále Jiříka z Poděbrad, při jeho snatku s Terezou, dcerou osečského převozníka.

Ať je ke skutečnosti blíže to či ono tvrzení jisto je, že o konečnou likvidaci hradu se postaralo dravé a nespou-

tané Labe, pravidelně se rozlévající a často měnící svůj tok. Hrad postupně zmizel v jeho vlnách. Jeho umístění lze předpokládat do míst dnešního fotbalového hřiště v Předhradí. S ním skončila ve vlnách Labe i severovýchodní část původního hradního předhradí. To dokládaly i nálezy keramických střepů, které se objevovaly při mechanické těžbě písku poblíž těchto míst, po které vzniklo předhradské jezero, po roce 1960. To mi potvrdil Josef Poula z Pňova čp.31 *1930 + 2005, který při této těžbě pracoval. Tuto skutečnost potvrzují i i archeologové ve Vlastivědném zpravodaji č.36 z roku 2002, kde archeoložka Karla Motyková popsala části hradní palisády, objevené mezi domy čp.17 a 28 v roce 1998, při ukládání místní telefonní sítě do zemních kabelů. Když vlastní hrad zničen v labských vlnách, zůstalo po něm jen osiřelé předhradí, které se stává samostatnou osadou a předurčené pojmenování si ponechává. Tak vzniká

P Ř E D H R A D Í.

O něm je první písemná zmínka v popisu diecéze pražské, pod arcibiskupstvím Arnošta z Pardubic, sepsaném v letech 1340 - 1344. Písemnou podobu názvu vsi přibližuje Dr. Profous v "Místních jménech v Čechách", roku 1352 jako PRIEZHRAD, v roce 1367 PRIEZDHRAD či PRZIHRADE, roku 1384 PRZIEDHRADIE, roku 1399 PRDZYEHRADE, PRZIEDHRADY, v roce 1405 PRZIEDRAGYE a v roce 1553 konečně PŘEDHRADÍ. .

V té době na zbytku hradiště oldříšského vznikla zemanská tvrz a to v místech dnešního čp.10. Tu vlastnil roce 1352 Petr Rozenthal, měšťan kutnohorský. V roce 1367 náhradou za zaniklý chrám oldříšský, byl na předhradské návsi postaven kostel nový, zasvěcený Nanebevzetí Panny Marie. Jako staviva byly použity zbytky z trosk chrámu oldříšského. Ke konci XIV,století držel Předhradí a Pňov rod pánů ze Zaječic. Od 4.srpna 1395 to byl v Předhradí pan Hereš, který v nově postaveném kostele založil a nadal oltář sv. Máří Magdaleny a Kateřiny. Kostel sloužil až do roku 1744, kdy byl vypálen a zcela zničen pruskými vojsky. . Na jeho místě

bylo pak postaveno čp. 13, , které v roce 1901 vyhořelo a jeho místo je dnes zahradou mezi domy čp. 14. a 15. Zbytků z vyhořelého a pobořeného kostela bylo využíváno obyvateli jako vítaného staviva při dalších stavbách v obci. Tímto postupným řetězovým využíváním se zachránily známé plastiky z původního oldříšského chrámu, objevené Dr. Hellichem na počátku 20.století v čp. 9 a 12 a později v čp.21. /příloha č.3/. Není vyloučeno, že i v budoucnu se při stavebních rekonstrukcích starých domů najdou další fragmenty.

Po smrti pana Hereše v roce 1399 se stává majitelem na Předhradí jeho bratr Aleš ze Zaječic, držící tvrz v Pňově, který přesídlil do Předhradí. Jako majitel a patron zdejšího kostela zůstává až do roku 1401, kdy zemřel. Poručníkem jeho nezletilého syna Alšíka se stal Kuneš z Olbramovic, purkrabí pražského hradu a milostník krále Václava IV. Ten jménem dědice dosazoval faráře v obou vsích a byl údajně majitelem poloviny Předhradí. Mladý Aleš se ujal dědictví v roce 1413, ale po dvou letech zemřel. Odumřelý majetek si vyprosil Kuneš, jenž jako poručník byl jediným dědicem těchto statků, pokud by k nim sám král práva neuplatnil. Když Kuneš v roce 1419 zemřel, vznikl o tuto odúmrť, jako právo královské, spor. Pro vzniklé války k rozřešení nedošlo, až v roce 1436, kdy král Zikmund zapsal Jiříkovi z Kunštátu 14 vsí na Poděbradsku, tak bylo Předhradí zapsáno mezi nimi. Roku 1454 si dal tato vlastnická práva, která dosud měl k Předhradí Kuneš Kozel, synovec zemřelého Kuneše, Jiřík z Kunštátu, již jako zemský správce, zapsat do zemských desek. Od té doby patřilo Předhradí k Poděbradům.

V té době bývalo v Předhradí 9 osedlých hospodářů, kteří drželi dohromady 5 a 3/4 lánu polností. K tomu pak měla obec společnou pastvinu, patrně území pravidelně zaplavovaná jarními vodami Labe.

Nejstarší zachované podrobné zprávy o statcích a chalupách v Předhradí zaznamenal urbář z roku 1553, bylo to 5 statků a 4 chalupy. Seřazeny podle urbovního pořádku to

byly:

- č.1.statek - Vojtěch Vojtek-1 lán a 1,5 kopy záhonu/^{dnešní}čp.11a12.
 č.2.statek - Pavel Vacků-1 lán a kus loučky /dnešní čp.10/
 š.3.statek - Mikuláš Neťopka- 1/2 lánu /dnešní čp.6/
 č.4.chalupa - Marta Košutka- kus rolí a louka/dnes čp.18./
 č.5.chalupa - Jíra Němec - 1/4 lánu /dnešní čp.19/
 č.6.chalupa - Jíra Žemlička-kousek rolí, štěpnička, louka/čp.8/
 č.7.chalupa - Jana Machová- kousek pole a louka /dneš.čp.7/
 č.8.statek - Duchek Bartošů - 1 a 1/4 lánu /dnešní čp.17/
 č.9.statek - Jíra Čapek - 1 a 1/4 lánu / dnešní čp.4/

Celá obec vlastnila společné pastviště.

V době pobělohorské byli zaznamenáni první náboženští uprchlíci. Byli to v roce 1623 Jan Líška z čp. 7 a po něm Matěj Baršů.

V roce 1642 bylo podle zápisu poděbradského panství v Předhradí 10 osedlých hospodářů, z toho 4 sedláci a 6 chalupníků. Poděbradské panství si drželo ve vsi louku "Kopidlanku" a u Pňova louku "Popovsku", které dohromady dávaly 94 vozy otavy. Přilehlý panský les obhospodařoval samostatný hajný až do roku 1828, kdy tyto povinnosti přešly pod hájenku pňovskou.

V třicetileté válce byla obec několikrát od obou válčících stran pustošena. Obyvatelstvo trpělo a někteří opouštěli své domovy. V roce 1651 měla celá obec jen 34 obyvatel, včetně dětí. Je zapsáno, že nejstarší osobou byla čtyřicetiletá podruhně a nejstaršímu hospodáři bylo 30 roků. Ten spolu s 25 letou manželkou měli 7 dětí. V další rodině se uvádí 27 letý muž a 19 tiletá manželka a pětileté dítě. Mezi služebními osobami jsou uváděny 10 - 12 leté děti. Válka zamechala i neblahé následky hospodářské. Některé zemědělské usedlosti zůstaly opuštěné a pole neobdělána. Aby se zjistil skutečný stav, byla kolem roku 1654 zpracována t.zv. Berní rula. Byl to soupis všech panství, sedláků, chalupníků a zahradníků, což mělo určující význam pro stanovování daní.

V Předhradí bylo zjištěno jen 6 obsazených hospodářství.

Byly to:

statky: Jana Dobiáše čp.11 a 12 - 90 korců

Jana Knoura /Kunara/ čp.10 - 72 korců

Jana Kůrky čp.6 - 36 korců

Jana Starého čp. 4 - 72 korců

chalupy: Jana Čeřínka čp.8. - 6 korců

Jana Dobiáše čp.18 - 6 korců

Opuštěné zůstávaly statky Dusíkovský - 30 korců a Koníčkovský - 60 korců a chalupy Štěpanovská - 18 korců a Vysokomytného - 4 korce.

Z celkové výměry 403 korce /t.j. 116 ha/ polí "ourodných" zůstávalo 112 korců /32 ha/ bez hospodáře.

Určité zlepšení zaznamenal soupis z roku 1682. Pustý zůstával jen statek Dusíkovský a celkem 36 korců půdy zůstávalo neobděláno. Ostatní půdu obdělávalo:

5 sedláků - Řehoř Dobiáš - 99 korců, Václav Malý - 72 korců, Matěj Čihák - 36 korců, Matěj Starý - 72 korců, Václav Malý ml. 60 korců.

5 chalupníci: Jan Čeřínek, rybář-6 korců, Václav Dobiáš-4 korce, Jan Machůrka-6 korců, Marek Váňa 18 korců.

Tento soupis z roku 1682 stanovoval také, pro tyto poddané osoby a jejich hospodářství následující robotní povinnosti:

"Sedláci, kteří rolí až do jednoho lánu mají, jsou povini týdně s potahem 2 dny pračovat, ti kdož více než 1 lán drží, týdně 3 dny. Ti kteří potahu nemají a přece jsou na gruntu osazeni, mají konat pěšší robotu jedou osobou celý týden bez platu.

Chalupníci, kteří do 18 strychů /korců/ t.j. 1/4 lánu mají, jsou povini robotovati 1 den v týdnu bez platu, kteří více než 60 korců rolí mají, rob otují 2 dny v týdnu zdarma.

Za vícepráce robotní se jim platí na př. když zedníkům přidávají 6 kr. denně, od posekání 1 záhonu /290 m²/obilí a svázání 1 kr., za posekání 1 jitra /0,58 ha/ trávy na sušení 5 kr. a 5 hal. Od udělání 1 kopy došků 1kr.3 haléře, od udělání nového mlatu 1 zlatý a 10 krejcerů.

Podruhně je povina ročně 13 dní roboty, podruh samostatný i ženatý 26 dní, kdo dům bez gruntu drží 39 dní. Kdo platí z domu méně než 1 zl 54 kr odpracuje kontribuce lden celoročně. Kdo platí od 1 zl 54 kr do 4 zl odpracuje 2 dny v týdnu jednou osobou, pod 19 zl 3 dny v týdnu a k tomu 13 neděl ve žních, senách a otavách".

Ve výřtu těchto robotních povinností není započtena robota, kterou požadovala vrchnost při sklizních v letních měsících, nad rámec povinností stanovených v urbářích.

Neplnění všech těchto povinností bylo krutě trestáno. Na každé návsi stávala "kláda" a "trdlice" a při panských kancelářích byly všude trestní lavice a karabáče.

Přes tyto tvrdé robotní povinnosti, nebo právě jejich vinou, nebyly plně zahlazeny hospodářská ztráty z války třicetileté. Ještě v roce 1726 byly zaznamenány neobsazené zemědělské usedlosti. Jen v Předhradí to byla 4 neobsazená hospodářství se 112 korci ladem ležící půdy. Až teprve soupis z roku 1770 zaznamenal lepší výsledky. V té době byli v Předhradí 4 sedláci, 5 chalupníků a 21 baráčníků a podruhů. Celá obec měla 144 obyvatel, kteří vedle vpředu uvedených robotních povinností, obhospodařovali celkem 373 korců, 1 čtvrtnici a 1 mázl. K tomu jim louky dávaly roční výnos 32 vozů sena a otavy. Společně využívali 87 korců pastvin a porostlin.

Po tomto mírném hospodářském zlepšení přišla doba válek o rakouské dědictví, kdy Předhradí opět zle trpělo. Z jara roku 1742 zde po čtyři měsíce hospodařili Francouzi, při svých nájezdech ze svého ležení u Kolína. V roce 1744 přitáhl do Čech Bedřich ruský a jeho vojska celé Předhradí vypálila a docela zničila. Shořel i kostel, fara i škola. Ves se z této zkázy vzpamatovávala jen těžce a pomalu. Školu nahrazovalo vyučování po domech, zchudlé záduší bylo odkázáno na malý kostel v Pňově. Do toho přišlo krupobití, které zničilo úrodu v širokém okolí. Postižení poddaní odmítali platit do císařského důchodu. V nouzi, která nastala, se vymlouvali na to, že jejich ztráta vznikla proto, že

nemohli proti mračnům a povětrí zvonit. Platy jim byly proprominuty a nařizeno postavit alespoň zvonici. Na nové zvony bylo použito zvonoviny ze starých zvonů ze zničeného kostela. Nová zvonice byla postavena v roce 1755. Žádusňní jmění, shromažďované na stavbu nového kostela v částce 8000 zlatých bylo ale císařskou rezolucí z 19. ledna 1757 nuceně odesláno jako příspěvek na válečnou půjčku do Vídně. Nového kostela se Předhradí dočkalo až v letech 1774-1778. Ten byl postaven na novém místě při císařské silnici, bezpečně vzdálen od labského toku.

V té době přišla doba neúrodných let, která vyvrcholila hladomorem v letech 1770-1771. Rostoucí zoufalství hladovějícího lidu vyvrcholilo přepadem panských vozů, převážejících obilí z panského dvora velímského. Zoufalé akce se účastnili hladovějící z Předhradí ale i z celého okolí, z Pňova, Osečka i Sokolče.

Toto zbídačování poddanského lidu, spojené s vysokou úmrtností, vyvolávalo celospolečenskou nespokojenost. I sám rychtář milčický a písmák Jan František Vavák ve svých Pamětech o tom napsal: "Udření a jinak zhubení poddaných, z čehož pán země nemá žádný užitek, nýbrž škodu a dědičná vrchnost žádnou čest".

Tento stav s přibývajícími těžkostmi císařského hospodářství, vyvrcholil v nezbytné reformy. Ty byly zahájeny za císařovny Marie Terezie v roce 1775. Prvním byl robotní patent. Ten stanovoval maximální hranici robotních povinností podanského lidu. Tím byla poskytnuta určitá ochrana proti svévolnému jednání vrchnosti, kontrolovaná prostřednictvím krajských hejtmanů. Po něm následoval Patent o zrušení nevolnictví, vydaná císařem Josefem II. v roce 1781, čímž bylo dáno obecnému lidu více svobody osobní. Patentem tolerančním, vydaným v témže roce se dostalo i více svobody duchovní a náboženské. K tomu byl koncem roku 1789 vydán berní a urbaniální zákon o zrušení fyzické roboty a její nahrazení finanční úhradou. Tím se rustikální půda dostala do vlastnictví dřívějších robotníků, nyní hospodářů,

kteří měli platit z výnosu tohoto vlastního hospodaření daň. Státu 12%, dřívější vrchnosti a faráři 18%, takže by mu zůstalo jen 70%. Tento zákon pro Josefovou smrt v roce 1790 nebyl uveden do praxe a tak robotní povinnost trvala až do roku 1848. Skutečná svoboda společenská přišla až se zákonem o prozatímním obecním zřízení ze 17. března 1849 a následným zákonem o obecním zřízení z 5. března 1862, kdy byla nejnižší správní jednotkou stanovena obec. Tím přešla celá veřejná správa z rukou vrchnostenských úředníků do rukou obecních samospráv.

Než zanikla působnost panských rychet, patřilo Předhradí k rychtě pňovské, která se připomíná již od roku 1547. Toto její sídlo bylo asi určeno sídlem někdejšího panského dvora. Patřily k ní vedle Pňova vsi Předhradí, Oseček, Sokoleč a Kly /dnešní Vítězov/ a od roku 1553 i Velim. Po roce 1781, při probíhajících hospodářských reformách, kdy byl zrušen pňovský dvůr, byla i rychta zrušena a její působnost přenesena do Kluku. V Předhradí se s rychtářským úřadem uvádí v roce 1615 Adam Pavlíček z čp. 17, od roku 1630 pak Jan Koutský, opět z čp. 17. Posledními rychtáři od roku 1818 Václav Vršovský čp. 12, Václav Nádvorník čp. 19, Václav Šimon čp. 5. Posledním do roku 1850 byl Matěj Šimon čp. 10. V tom roce působnost s podřízeností panské vrchnosti skončila a správa dle nového zákona přešla do rukou obecních samospráv, v čele se starostou s právem rozhodovacím. Podle Pňovské kroniky zůstala do roku 1864 ještě společná správa pro Pňov, Předhradí a Klipec, kdy starosta byl volen z Předhradí, první radní z Pňova a druhý z Klipce. Tato praxe pravděpodobně přežívala z dřívějších dob při jmenování rychtářů. Tam spolurozhodovala asi skutečnost, že v Předhradí bylo sídlo správy církevní. V době společné správy od roku 1850 byli těmito starosty Matěj Šimon čp. 10, Josef Němeček čp. 17, a Matěj Kořínek čp. 6. Po ukončení společné správy od roku 1864 se stal v Předhradí prvním starostou František Kalina čp. 8. Po něm od roku 1870 Matěj Vršovský čp. 11. Pak od roku 1872 opět František

Kalina. Od roku 1875 Josef Křížánek čp. 16 a v dalším roce Josef Nádvorník čp.19 až do roku 1882. Pak do roku 1885 Václav Němeček čp.17. Po něm do roku 1890 Václav Křížánek čp.20. Pak již do roku 1900 Josef Němeček čp.5.

Na konci 19.století t.j. v roce 1900 bylo v Předhradí 56 domů s 298 obyvateli. Z toho bylo 139 mužů a 159 žen. V té době odchází z Předhradí za novou existencí do Ameriky 19 následujících občanů. Byli to Jan Křepela z čp.7, Josef Malý s manželou Marií a syny Václavem, Josefem a Pavlem z čp.12, Josef Veis s manželkou a syny Josefem, Václavem a Aloisem z čp. 14. Růžena Němečková z čp.17, Emilie Bačkorová z čp.22, Anna Makovcová z čp. 28, František Šafránek z čp.35, Václav Kratochvíl a jeho sestra Marie z čp. 41 a Pavel Šafránek se synem Josefem z čp.49.

Josefinské reformy umožnily vedle nových způsobů hospodaření i nové aktivity obecních samospráv a celé společnosti. Nejdříve byla obnovena soustředěná školní výuka, která se po vypálení staré školy v roce 1744 odbyvala jen po soukromých domech. Když prováděnou reorganizací byl po roce 1775 zrušen císařský dvůr v Pňově, tak opouštěné prostory byly využity pro školní výuku. Škola se provizorně nastěhovala do bývalé rvorské ratejny a obydlí šafáře. Následně bylo usilováno o postavení nové školní budovy. Ta byla postavena v Předhradí v sousedství katolického kostela jako čp. 26 a otevřena v roce 1821.

Toleranční patent, který otevřel svobodu náboženskou, povzbudil 114 evangelických rodin v Předhradí, Pňově, Osečku, Klipci a Sokolči k rozhodnutí, založit pro výchovu svých dětí, soukromou konfesijní evangelickou školu. Pro ni postavili vlastním nákladem nejdříve jednotřídní budovu čp. 36, do které v roce 1863 vstoupilo 80 dětí. Aby bylo vyhověno novým pedagogickým předpisům, byla v roce 1885 postavena další budova čp. 56, jako dvojtřídní. Tu navštěvovalo již 140 žáků. Do roku 1888 to byli i žáci ze Sokolče, než si Sokoleč otevřela školu vlastní, veřejnou. Původní budova čp. 36 byla upravena jako obydlí pro učitele.

Další společenskou aktivitu vyprovokoval zhoubný požár o Hromnicích v roce 1880 na usedlosti čp. 12. Jeho likvidace byla obtížná, neboť obec neměla pro hašení žádných prostředků. Proto ještě v tom roce byla zakoupena ruční vozová stříkačka a v následujícím roce 1881 byl založen Sbor dobrovolných hasičů. Ten byl pojistkou před požáry, které byly v tehdejší době dřevěných staveb a doškových střech časté. Nově postavená hasičská zbrojnice poskytla vedle stříkačky přístřeší i obecnímu mlýnku, který pomocí vzduchu a třasadlových sít, sloužil zemědělcům k čištění a třídění obilí získávané při mlácení cepem. Ten byl k dispozici všem hospodářům, tak jako dřevěná voznice, pro vyvážení močuvky, která stávala volně na prostranství při Starém Labi ve společnosti se sněhovým rozhrnovákem, kterým se pomocí koňského potahu prohrnovaly zasněžené obecní cesty. Tato zařízení sloužila až do let čtyřicátých dvacátého století. Koryto Starého Labe sloužilo i k pěstování ryb. Obec svoji část pronajímala místním zájemcům. Na počátku dvacátého století rybařil Josef Malý, po něm Jan Kosina a posledním byl Josef Bačkora. Později přešel rybolov do správy ustavenému rybářskému spolku

V roce 1933 při "přísušku" úplně vyschla část koryta Starého Labe severně od mostku, která byla silně zabahněna. Obec, v tehdejší době vysoké nezaměstnanosti, zorganizovala jeho vyčištění, které provedli místní nezaměstnaní. Bahno o vrstvě až 80 cm bylo vyváženo na břeh a po jeho roční zvěráání bylo rozprodáváno jak dobrý kompost. Tím se zaplatily náklady vyplacené dělníkům za vyčištění. Tato část koryta byla při zahajování těžby písku v roce 1962 zavezena odtěženou skrývkou a ponechán jen průtočný kanál.

V letech 1855 - 90 byla neplodná plocha kolem Starého Labe, dříve zaplavovaná jeho vodami, postupně osazována borovým lesem. Tak byly zhodnoceny pozemky po staletí zaplavované Labem, měnící svůj tok v lehkém pískovém podloží, než postupná regulace jeho koryta tomu zabránila, jak uvedeno dále.

Úprav se dostalo i veřejnému prostranství na návsi před budovou čp. 36. Tam na místě již dříve zavežené staré louže byl péčí školy budován park, jehož základem byly čtyři lípy, zasahené v roce 1881, symbolizující čtyři přískolené obce. Před budovou školy čp. 53 byla vysazena řada akátů, které v roce 1955 byly nahrazeny břízkami.

V devatenáctém a na počátku století dvacátého byl v Předhradí mezi hospodáři velmi rozšířen chov ovcí. K tomu obec vlastnila společné pastviště a držela obecního pastýře, bydlícího v v. čp. 23. Pastva ovcí byla věcí společnou. Ráno vypustili hospodáři své ovce na náves, kde je obecní pastýř shromáždil a celé stádo, spolu se svým psem, odvedl přes "Průhon" /č.46 na příloze č.2/, který v té době sahal až k dnešní silnici Klipce-Sokoleč, na obecní pastviště "Za Klipcem" /č.36, přílohy č.2/. Po odpoledním návratu stáda někdy i 200 hlavého, se postupně ukázněně oddělovaly ovce do svých dvorů.

Aby při ranním nekontrolovaném pobytu ovcí, vypuštěných na náves, nedocházelo k jejich případnému zatoulání, byly uličky k louce "Na ostrově" /č.5/ a k "Farské louce" /č.10/ dle přílohy č.2/, přehrazeny plůtkem s vrátky a "přelízka" kde se toto oplocení dalo po třech dřevěných schůdkách přelézt. Toto přehrazení zůstávalo funkční až do poloviny dvacátého století, kdy chov ovcí dávno skončil a tak sloužilo proti toulavým husám.

Poslední společenskou aktivitou bylo v roce 1899 založení Spořitelního a záložního spolku na podporu evangelického školství s působností pro Předhradí, Pňov, Oseček a Klipce. Tento spolek si později v roce 1931 postavil vlastní budovu čp. 76 s názvem KAMPELIČKA, se skladem v přízemí kde vedle služby peněžní, zprostředkoval občanům prodej stavebnin, a umělých hnojiv až do roku 1938. Po roce 1946 byla Kampelička začleněna do Státní spořitelny a její jednání zde fungovalo až do roku 1999, kdy tyto peněžní služby, které jako poslední vykonávala Zdenka Němečková z čp. 99, byly zrušeny.

Do dvacátého století vstoupila obec s novým starostou, kterým byl až do roku 1907 Jan Šafránek čp. 18. Po něm do roku 1910 Josef Malý čp. 6, pak Josef Šafránek čp. 4 až do roku 1914. V následujících letech válečných Josef Sixta čp. 10

Do světové války 1914-1918 bylo ve třech postupných odvodech povoláno téměř 50 občanů. Domů se nevrátili: Karel Bohata, Jan Dobiáš, Josef Křepela, Josef Kotýnek, Josef Ladra, Josef Müller, Václav Müller, Vojtěch Pústulka, Josef Šafránek, a Jan Škvor. Tak to uvádí pomník padlých postavený dodatečně v roce 1946. Ten připomíná i oběti druhé světové války 1939-1945. Těmi byli Bohumil Kotek, Jaroslav Němeček, Jaroslav Růžička a Josef Šťastný. V roce 1998 byl pomník doplněn, příležitost 80 letého výročí založení republiky, o jména legionářů a to nejen rodáků, ale i těch kteří po roce 1918 se do obce přistěhovali. Byli to Karel Beneš, František Černý, František Hobort, Bedřich Kotek, Bohumil Kotek, František Müller, Václav Müller, který jako legionář padl, František Martínek, Rudolf Matějka, Václav Novák a Břetislav Sršeň.

V nové republice v roce 1919 byl do čela obce zvolen Jaroslav Jeřábek čp. 51. Pak na veřejné schůzi občanů v roce 1922 z vůle celé veřejnosti Václav Křepela čp. 7. V té době vyvstaly pro obec nové úkoly, které udávaly nový směr vývoje na další léta. Začalo se s dlážděním ulic a postupným budováním dešťové kanalizace. Začala elektrifikace obce, vybudováním společní trafostanice Pro Předhradí a Pňov s předpokládanou společnou péčí o ni. Celá akce byla dokončena v roce 1924. Dále bylo pokračováno v úpravách veřejného prostřanství. Za vydatné pomoci školy byly ukončeny úpravy kolem vysazených lip. Park byl oplocen a při vchodu vysazeny dva stříbrné smrky, mezi které byl v roce 1946 umístěn pomník padlých ve světových válkách. V roce 1924 zřizuje obecní samospráva při škole Lidovou školu hospodářskou pro vzdělávání rolnické mládeže. Jejím prvním správcem byl řídící učitel Josef Karásek z Pňova. Škola plnila své poslání až do roku 1937, kdy byla zrušena.

V nové republice se probouzel i nový život společenský. V Předhradí, kde byla škola, katolický kostel a organizačně aktivní skupina evangelíků, se stává centrem nových aktivit i pro své okolí, Pňov, Oseček a Klipec. V roce 1919 byla založena sokolská jednota s příznačným názvem Sokol pro Předhradí a okolí. Ten vedle sokolského tělocviku v prostorách hostince Františka Matějce čp.18, pěstoval na svém letním cvičišti lehkou atletiku a basketbal, který později přešel na volejbal. V třicátých letech hrál i svá divadla a bylo promítáno i kino. V roce 1921 ^{vznikl} Orel, tělovýchova spojená s katolickou církví. Tam vedle atletiky a tělocviku vládl volejbal, pravidelně hrávaný na katolické faře. Součástí byl i divadelní kroužek hrající pro děti i dospělé. Ten se po přerušeni činnosti v době druhé světové války přeměnil na Divadelní spolek Tyl, který v té době pomáhal svou činností v té době upevňovat národní sebevědomí. Orel pro své aktivity využíval prostory druhého hostince "Na fišpance" čp.46. Tam v letech válečných zajíždělo pravidelně i malé Šimkovo loutkové divadélko, které bavilo dětskou publiku, Jeho domovem byla údajně nedaleká Libice.

Zatím neorganizovaná kopaná dospěla v roce 1923 do organizované podoby jako Viktorie, později jako Sportovní klub. Do něho v roce 1939 přibyl lední hokej a později i stolní tenis. V letech válečných, kdy obě tělocvičné jednoty byly v nucené nečinnosti, hrávala mládež v letních měsících společně na sokolském hřišti volejbal, který tak přežil do konce války jako SK Předhradí. Když po osvobození Orel již svoji činnost neobnovil, zůstala mládež pospolu a z toho vznikly "pouťové turnaje", pořádané v srpnu, které v letech 1949 - 1955 se staly sportovní událostí pro celé okolí. Startovalo v něm až 18 družstev a nechybělo družstva Sokola Kolín a ani pražské Sparty. Po roce 1955 nastalo volejbalové ticho.

Všechny tyto sporty se po roce sešly ve sjednocené jednotě Sokol. Vlastní činnost sokolská ale postupně slábla až ustala úplně. Nepřežil ani lední hokej, který zlikvi-

dovalo postupné oteplování s nedostatkem přírodního ledu. Ostatní sportovní odbory zůstávají a po politické změně režimu se z názvu ztrácí ~~názva~~ SOKOL a zůstává jen Tělovýchovná jednota. V roce 1999 se znovu objevuje volejbal v nové podobě, jako plážový, který upravil svůj stánek v prostoru vedle fotbalového hřiště a získával si stoupající oblibu.

V roce 1951 došlo ze základu hasičské samaritánské služby k založení organizace Československého červeného kříže. Jeho bohatá činnost, vedená evangelickým farářem Bohuslavem Slabým a Miroslavou Slavičkovou, po jejich smrti postupně slábla až ustala úplně.

Ke změnám došlo i v oblasti náboženské. V roce 1913 došlo z ekonomických důvodů k ukončení činnosti soukromé evangelické školy, čímž ztratili evangelici^{vliv} na výchovu svých dětí. To nahradili v roce 1922 založením filiálního evangelického sboru, který se v roce 1946 změnil na sbor farní. Pro své bohoslužebné účely využíval o nedělích prostory budovy čp.53, pronajaté místní škole. Po odchodu školy do nově postavené budovy čp.93 si tyto prostory v roce 1966 nově upravila pro svoje církevní potřeby.

I církev katolická provedla nákladnou opravu svého kostela Nanebevzetí Panny Marie. Ta si vyžádala částku téměř 2 miliony korun, do které přispěl i obecní úřad částkou 137.000 Kč. Po ukončení této opravy byl chrám v roce 1998 znovu vysvěcen pražským kardinálem Miroslavem Vlkem. Ten při svém projevu prohlásil, že kostel se už nemusí krčit, ale bude svému okolí svítit.

S katolickými kostely souvisely i náboženské poutě. Tak bylo i v Předhradí, kde se konala pouť ke svátku patronky Nanebevzetí Panny Marie slaveném v srpnu. Na tyto náboženské slavnosti se během času, přes prodejce svatých obrázků a jiných suvenýrů, nabalovali další prodejci světského zboží a provozovatelé různých atrakcí, kolotočů a střelnic. Jejich místo bývalo "na plácku" před kostelem. V době předhažské pouti počínala doba čerstvých kyselých okurek. Ty ~~tradičně~~

Ty tradičně nabízel hned první stánek svojí cenovkou "Okarke 50 haléřů, lák zdarma". Tradovalo se, že jeden šetřílek, chvíli postával a pak si poručil "dvakrát láku". Býval zde i malý kolotoč na lidský pohon. Ten obstarávala rodina majitele. Kádi brali pomocníky z místních kluků. Za pomoc 3x točit, bylo jedno svezení zdarma. Tyto pouti před kostelem se konaly až do let čtyřicátých, kdy přišel nový farář Jan Černý, který aktéry z tohoto prostoru vykázal, neboť údajně rušili jeho pohoslužby v kostele. Ti se přesunuli částečně "Na průhon" do Předhradí a na pňovskou náves. Toto rozdělení neprospělo a tak pouti v krátkém čase zanikly. Takže zakladatel poutí, katolická církev, se postarala o jejich likvidaci.

Po čase vznikla nová tradice - sportovní-. Když v roce 1964 zemřel mladý nadějný sportovec Václav Šafránek, byl na jeho vzpomínku na něj pořádán fotbalový turnaj Memoriál, který byl později přejmenován na Memoriál předhraďských sportovců. Ten do konce dvacátého století měl 34 ročníků a pokračuje dále.

V rámci úprav veřejného prostranství byla v roce 1926 zbořena stará kovárna z 19. století, která stála v prostoru před dnešní Kampeličkou. Tyto služby přenesl její poslední uživatel, kovář Josef Tumlář do své nové dílny v zakoupeném čp. 37. V té době byla v obci řada dalších živností. V nově postaveném domě čp. 67 v roce 1926 to byl kovář Čeněk Němeček, v čp. 56 po rozšíření v roce 1923 založil ^{vedle obchodu} novou pekárnu František Černík. V čp. 18 měl hostinec a obchod s potravinami František Matějec, po něm František Kokojan. Další hostinec byl při silnici zvaný "na fišpance" čp. 46, který provozoval Bohumil Horáček, po něm krátce Vilém Tirichtr, pak Václav Rouček. Ve vedlejší domě odděleném od hostince jako čp. 69 sídlili postupně holiči Kopejtko a Dítě. Od roku 1939 zde měl opravnu kol a motocyklů Josef Pomykáček. Kolářství v čp. 31 provozoval Bohumil Křížánek. Truhlářství v čp. 71 měl Josef Novotný. Živnost elektrikářskou, při malém hospodářství měl v domě čp. 61 Stanislav Rovný. Obuvnické služby

poskytoval Bohumil Košata, nejdříve v čp. 32 později v nově postaveném čp. 79. Betonové zboží vyráběl při rolnické usedlosti Josef Malý v přistaveném čp. 61. Podobnou činnost měl v čp. 19, později Alois Rampír, který měl současně nákladní autodopravu. V čp. 70 byl pokrývač Josef Seifert. V čp. 47 držela trafikou, jako válečná vdova, Aloisie Černá. Zdravotní služby poskytovala diplomovaná porodní asistentka Emilie Ptáčková v čp. 64. Tyto živnosti po roce 1948 vlivem socializace postupně zanikaly. Obchody a hostince převzalo okresní družstvo Jednota.

V první polovině dvacátého století bylo zemědělství provozováno na statku čp.10, Josefem Sixtou, který zaměstnával 3 rodiny zemědělských dělníků, bydlících v jeho čp.8 a 11. Dále to bylo 6 rolníků. Jaroslav Šafránek v čp.4, Josef Němeček čp.5, Josef Mojžíš čp.6, Ctakar Málek čp.17, Jan Kosina čp. 62 s nimi pak asi 10 malorojlníků z nichž někteří měli při hospodářství další jiné zaměstnání. I tyto živnosti postupně zanikaly, když někteří přešli do zakládaného zemědělského družstva.

Pro činnost obecního zastupitelstva byla v roce 1927 z bývalého obydlí obecního pastýře čp. 23 upraveno na obecní úřadovnu. Do ní nastoupilo nové obecní zastupitelstvo v čele se starostou Františkem Rovným čp. 63 a pokladníkem Čeněkem Němečkem čp. 67. V tom roce byla pronajmuta a později odprodána sokolské jednotě plocha "Za Labem" kde vzniklo letní cvičiště, postupně upravované z původního náplavovaného labského prostoru. Stejnou pomoc poskytla obecní správa i Sportovnímu klubu, kterému v roce 1930 pronajala podobný pozemek, na kterém po velkém úsilí členů, vzniklo hřiště pro kopanou. V roce 1940 byla položena další část dešťové kanalizace v Tyršově ulici a následně provedeno její vydláždění. Celá tato zvelebovací akce probíhala za starosty Františka Rovného, který tuto funkci vykonával až do své smrti v roce 1944. Po něm přišel Josef Tumlíř čp. 37, který řídil obec až do konce války v roce 1945.

V prvních květnových dnech v roce 1945, kdy konec války byl na dohled, vznikl v Předhradí Revoluční národní výbor, v čele s bývalým ruským legionářem, řídícím učitelem místní školy, Rudolfem Matějkou, který převzal řízení obce. . Od 6.května 1945 se začínají na průjezdní státní silnici objevovat koňské povozy s německými uprchlíky. Pozornost ustanovených místních stráží Revolučního výboru zaujal průjezd kolony německé Todtovy organizace asi s 15 koňskými povozy. Mladí členové těchto stráží z Předhradí a Pňova v čele s Václavem Němcem z Předhradí, viděli příležitost jejich odzbrojení získat zbraně. Přes radu předsedy Rudolfa Matějky, aby je nechali projet a nasměrovali ze státní silnice na Sokoleč a tam bez možného vyzrazení celou akci provést, vyzvali je už při průjezdu k vydání zbraní. To mělo nebezpečné následky, jak dále uvádí Jan Hlavatý v kronice pňovské.

Pak se již objevila ruská vojska, spěchající ku Praze. Za nimi dorazily zálozy a vozatajstvo na koleskách, lažených koňmi. V Předhradí se ubytovala dělostřelecké kolona a zásobovací vozatajstvo. Hlavní ležení vybudovali "Za Labem" kolem sportovních hřišť a v lese "Stípenici", až k Labi. Po domech v obci se ubytovali důstojíci. Místní kovárnu Čenka Němečka zaměstnávali potřebnými opravami a kováním koní Na toto překovávání koní padla celoroční zásoba podkov. Pobyť těchto vojsk trval asi do poloviny června. Zůstaly po nich vysekané plochy luk i obilovin, využívaných jako krmivo pro jejich koň. Mezi tím došlo k ukončení činnosti Revolučního národního výboru a byl zvolen místně zvolený Národní výbor v čele s Jaroslavem Šafránkem čp.4, který převzal řízení obce až do celostátních voleb v roce 1946. Tam stanul v čele František Křížánek čp. 57, který po roce přenechává tuto funkci Josefu Horáčkovi čp. 55.

V té době odchází na novou existenci, budovat pohraničí, rodiny Pavlasova, Pokorova, Větrovských a tři rodiny Křepelových. Zpět se do pohraničí vrátili Zikmundovi, kteří do Předhradí v roce 1938 utekli před Němci. Tak odchází i manželé Pomykáčkovi, když jejich dcera Jiřina s babičkou zůstávají v Předhradí.

V následně nastalé době socializace se stává v roce 1951 předsedou MNV Josef Seifert čp. 70. Následně na veřejné schůzi občanů, svolané komunisty, se do čela obce dostává František Martínek, státní cestář čp. 54. V té době došlo k založení Jednotného zemědělského družstva, jako prvního ve svém okolí. Základem se stal největší statek v obci čp. 10 Jiřího Sixty, který jako svobodný, hospodařil sám se svou matkou. Tehdejší socializátoři mu znemožnili zaměstnávat námezni síly a tak neplnil předepsané dodávky. To byl důvod prohlásit ho za "kulaka", zabrat mu statek a jeho vystěhovat z obce. Byl poslán do kladenských kovohutí, a statek se stal základem družstva. To převzalo vedle polí nuceně vstoupivších družstevníků i pole obecní. Dále bylo v katastru obce asi 25 hektarů polí katolické církve, ohospodařované i rolníky z okolních obcí. Ti, tato pole předali a tato pole bez hospodáře nové JZD také převzalo. Celou tuto výměru, vzhledem k nepočetné členské základně, nedokázalo JZD efektivně řídit. To nutně vyvrcholilo krachem a v roce 1954 JZD svoji činnost ukončilo.

Po tomto kolektivním neúspěchu František Martínek se vzdal funkce předsedy MNV, aktivně politicky do této akce zapojený. Řešení, jak zajistit obdělávání půdy bez hospodáře, zůstalo na zbylém zastupitelstvu. Novým předsedou MNV, odhodlaným tuto situaci řešit se stal 11. června 1954 Čeněk Němeček, místní kovář, bývalý živnostník, v té době jako zaměstnanec služeb MNV. To přes ideologický rozpor potvrdil Okresní národní výbor a po úspěšně zorganizované sklizni z opuštěných polí, souhlasil s jeho řešením, předat asi 100ha těchto polí do péče Státních statku k 25. srpnu 1954.

Pak se objevil další zásah do katastru obce. Vojenské stavby hledaly pro svoji stavební činnost nové zdroje těžby šterkopísku. A tak se 30. prosince 1957 objevila na stole předsedy MNV jejich žádost o povolení těžby v katastru obce. Přestože se jednalo o velký zásah do života a hospodaření obce, nebyly v té době možné jakékoli námitky, neboť šlo o státní zakázky. Tak padl za oběť celý prostor "Za Labem".

/příloha č. 2, prostor č.6/. Jeho původní podobu před těžbou zachytil Bohuslav Slabý /příloha č.4/. Těžba byla ^{zahájena} ~~zahájena~~ na v roce 1962. V průběhu těžby se odváželo denně až 80 m³ štěrkopísku s určením na pražské Metro. Celé této těžby neměla obec žádný užitek. Po jejím ukončení zůstaly jen opotřebené cesty a malá montovaná chata. Ta byla postavena na základech z betonových tvárnic, původně ohraničující sokolské cvičiště, také zlikvidované bez náhrady. Montovanou chatu pro potřeby Vojenských staveb, postavili z jimi dodaných dílů, místní sportovci za slib, že po dokončení těžby bude chata bezplatně předána obci. Slib byl splněn a ~~jak~~ chata byla jediným ziskem z této těžby, který obec získala za toto obrovské množství štěrkopísku, vytěženého na jejím katastru! Chatu dnes využívají místní rybáři, kteří na vzniklém jezeře hospodaří.

Dalším důležitým úkolem bylo zahájení stavby nové školní budovy. Po překonání rozdílných názorů na její umístění, vznášených z Pňova a kruhů katolické církve, byla stavba v roce 1958 schválena, ale nikoliv jako státní zakázka a investice, ale byla zařazena jen do skupiny staveb v akci "Z" t.j. zvelebovacích v hodnotě do 1 milionu korun, budované za přímé manuální pomoci občanů. Původní závazek občanů 7545 hodin odpracovat na škole byl vysoce překročen. Stavby se účastnili občané z Předhradí, Osečka a Klipce, ale z Pňova jen dva jednotlivci Josef Holoubek a Josef Čejka. Hrubou rozestavěnou stavbu, po volbách v roce 1960 převzal již nový Místní národní výbor sloučených obcí Pňov-Předhradí a byla dokončována převážně dodavatelsky. Dokončená a zkolaudovaná pod čp. 93 byla předána škole k užívání v roce 1963. Škola vrátila dosud používanou budovu čp.53 Evangelické církvi. Ta péčí svého faráře Bohuslava Slabého upravila vnitřní prostory budovy pro plné církevní využití, které dokončila v roce 1966. První školní budova čp.26 z roku 1821 posloužila jako sídlo nově slučovanému Jednotnému zemědělskému družstvu. Jeho předsedou se stal Václav Kubát z Klipce čp.58. Toto společné družstvo hospodařilo asi na 500 hektarech polí.

Do tohoto nového seskupení jako Jednotné zemědělské družstvo "OLDŘÍŠ na Labem" t.j. se jménem, které se předpokládalo, že ponese nová obec slučovaných Předhradí, Pňova, Osečka a Klipce, vstupovala jejich JZD. Pozdější transformací do většího celku přibyla družstva Vrbové Lhoty, Ratenic a Sokolče se vytvořilo oblastní JZD "Nový život" se sídlem v Sokolči. Z opuštěného sídla v čp. 26 v Předhradí, vznikla ubytovna pro sezónní dělníky. Změna režimu dala po roce 1989 možnost původním majitelům polí odejít z tohoto společenství. Těch bylo minimum a tak po jejich vypořádání se původní JZD přeměnilo na družstvodlastníků-akcionářů, kteří ponechali svá pole v původním celku. Ten se proměnil na akciovou společnost AGRO Sokoleč, která měla v roce 1997 298 členů. Ubytovna v čp. 26 v Předhradí byla zrušena a na jejím místě otevřela obchod smíšeným zbožím paní Lenka Stejstalová.

V roce 1959 si Místní národní výbor, po dohodě se Státní spořitelnou, upravil, pro svoji úřadovnu, prostory v přízemí Kampeličky čp. 76, když Spořitelna užívala pro svoje jednatelství jen první patro. Dlouho se zde neúřadovalo, neboť v roce 1960 došlo ke slučování obcí. Podívali se na to blíže, tak slučování bylo více z moci úřední, než z vůle občanů. Vlastnímu aktu předcházela podpisová akce, pod patronací Komunistické strany. Jedním z hlavních aktérů byl Václav Němec čp.43. Ten jako člen Sboru národní bezpečnosti sbíral souhlasné podpisy pro sloučení. Jeho uniforma dodávala důraz pro kladnou odpověď. Dosavadní předseda MNV Čeněk Němeček, který nebyl o akci informován, takový způsob odmítl a nepodepsal. K tomu Václav Němec veřejně prohlásil "Dáme několik lidí zavřít a ono se to povede". Při následném slučovacím procesu nedošlo k obvyklému předávání obecní agendy MNV Předhradí. Jen si od dosavadního předsedy MNV Předhradí Čenka Němečka vyžádal, z moci úřední, Václav Němec klíče od obecní úřadovny. Celou agendu, včetně úředních písemností, beze svědků převzal a

předal novému Místnímu národnímu výboru sloučených obcí. Toto neodpovědné, chaotické jednání způsobilo, jak se dodatečně ukázalo, ztrátu některých důležitých listin, na příklad dokumentaci o vybudované obecní dešťové kanalizace. Na to byl Čeněk Němeček nařčen z nezákonného nakládání s firemními prostředky určenými na stavbu školy, kterou jako předseda Místního národního výboru řídil. To bylo objasněno. Soud po přezkoumání materiálů a vyslechu předvolaného prohlásil, že neshledal nic nezákonného a vznesené nařčení odmítl. Jeho rozhodnutí nebylo Čenku Němečkovi oficiálně doručeno. Jen osobním sdělením tehdejšího tajemníka MNV Břetislava Matuchy byl s tímto očištěním seznámen. Tím to ale neskončilo. Novým slučovaným Jednotným zemědělským družstvem mu byla zabrána jeho kovářská dílna a oddělena zdi od obytné části domu čp. 67 a jeho další zaměstnání v této dílně bylo odmítnuto. Zůstal tak bez prostředků. Zachránila ho Velímská Čokoládovna, která ho zaměstnala jako údržbáře

P Ň O V.

Hrad Oldříš, potřeboval ke svému provozu praktickému životu i zázemí ekonomické, starající se o výživu celého hradního společenství. Toto zázemí vzniklo jižněji od vlastního hradu, na úrodnějších plochách a spolu s mlýnem na Labi zajišťovalo zemědělskou výrobu všech potřebných potravin.

Po zániku hradu, kdy ustal jím řízený provoz, představoval tento celek, řečeno moderním jazykem, zajímavý předmět podnikání, takže přešel, již jako samostatná ves, k jinému vlastníku pod názvem Pňev. Původ tohoto jména domýšlejí dvě verze. Buď to byla osada "pnoucí" se ke hradu Oldříši, nebo snad jeden ze správců, nebo prvních majitelů, nesl jméno "Peň".

První písemná zmínka oznamuje, že ves Pňev prodal v roce 1265 Jaroš ze Slivna nábožným paním Jitce a Bohumile, dcerám po Vítkovi z Hradce, aby ji darovaly cisterciáckému klášteru "Údolí panny Marie" v Podhledu u Německého /dnes Havlíčkova/ Průdu. To potvrdil král Přemysl Otakar II., svým listem, vydaným na hradě poděbradském 24. února 1269. V té době mohl být založen i kostel "Narození Panny Marie". O něm se ale zmiňuje první zpráva až v roce 1344 a v roce 1362, kdy se objevují zápisy o jeho faráři plebánu Rynaldovi. Klášter ale směnil darovanou ves za bližší Jirkov na panství polenském. V roce 1363 se na Pňově uvádí vladyka Heřman. Z dostupných záznamů lze soudit, že Pňov byl rozdělen na dvě majetkové části. Ke konci 14. století patřila pňovská tvrz, spolu s Předhradím, pánům Herešovi a Alešovi ze Zaječic. Aleš seděl na tvrzi v Pňově a Hereš na Předhradí. Po smrti Hereše v roce 1399, získal Aleš Předhradí a vykonával patronátní právo v obou vsích až do roku 1401, kdy zemřel. Zanechal po sobě nezletilého syna Aleše. Ten převzal statky až v roce 1413, ale po dvou letech zemřel. Odumřelé zboží si vyprosil jeho bývalý poručík Kuněš z Olbramovic. Když i on v roce 1419 zemřel, poma-

vznikl o toto dědictví spor, který pro husitské války ne-
byl dořešen.

Zbytek Pňova drželi v roce 1401 bratři Jindřich a Prokop Divišové. Po nich syn jednoho z nich Jan. Dále je zaznamenán Mikuláš Přebozský, jmenovaný v letech 1491 - - 1540, který zapsal své manželce Elišce ze Strážkova, věno na svém dědictví v Pňově. Jeho syn Sigmund, prodal ves Pňov v roce 1542 Adamovi z Říčan. Po Adamovi z Říčan převzal z jeho majetku, díl zasmucký ve kterém byl i Pňov, jeho syn Zdislav. Ten prodal celé zboží zasmucké i s částí Pňova, po roce 1593 Janu Vchynickému z Vchynic a Tetova. Toto zboží se postupně zmenšilo na "skromou chalupu", kterou ^{měl} Václav mladší z Vchynic a Tetova. Ten zřídil při c halupě v roce 1612 šenk a krčmu, ale hejtman mu krčmu zrušil.

K dořešení majetnických práv většího dílu Pňova, došlo po válkách husitských. Za to, že Jiřík z Kunštátu uznal za krále českého Zikmunda, tak ten mu popustil v roce 1436 na Poděbradech 14 vesnic, k nimž přibyla v roce 1454 i část Pňova. Před rokem 1472 se stal součástí panství poděbradského celý Pňov. Z původního dílu Prokopova byl zřízen manský dvůr, který držel Petr Marvan z Ouherska. Po něm převzal dvůr jeho syn Jiří Marvan. Po jeho smrti v roce 1547 byl jménem sirotků, zastoupených Jiříkem Zdenkem Do-
bešovským z Malenovic, prodán Adamu Muchovi z Bukova a na Voseku, hejtmanu na Poděbradech a jeho manželce Apoleně.

Asi v době zřízení dvora, byla při něm zřízena pňovská rychta, která pro panství poděbradské spravovala vedle Pňova, i Předhradí, Oseček a Sokoleč. K nim v roce 1547 přibyla Velim, když Ferdinand I. trestající odbojné stavy, zabral městu Kolínu všechny statky. Mezi nimi byla i Velim, kterou připojil ke svému panství poděbradskému.

V roce 1553 prodal manský statek pňovský Adam Vachek Svatošovi z Dobřichova. V roce 1564, byl dvůr předán Janu Marvanovi, pastornímu synu Adama Muchy z Bukova. Po jeho

Po jeho smrti v roce 1579 připadl dvůr, právem manským, na krále a byl ^{prodán} téhož roku Mikuláši Hlaváčovi z Vojenic za 1000 tolarů. Roku 1579 zemřela Kateřina Hlaváčová z Renče, bezpochyby manželka Mikuláše, která byla v pňovském kostele pochována. Roku 1580 se připomíná na Pňově Jan Jiřík Střela /de Strela/ z Brauče /Brancze/, kdy mu zemřela dcera Anička, která byla také v pňovském kostele pochována, jak o tom svědčí náhrobek /příloha č.5/. Ten po zrušení pňovského kostela, byl přenesen do Poděbrad a je umístěn ve sklepních prostorách rodné síně Jiříka z Poděbrad

Později nabyt statku Jan Kopidlanský z Kopidlna. Ten byl v roce 1621 účastníkem stavovského povstání a byl v říjnu 1623 soudem od pokuty osvobozen, když předal manský statek v Pňově, královské komoře a sám pak pro víru odešel ze země.

Ze statku byl zřízen poplužní dvůr, spravovaný královskou komorou. Stával jihozápadně od dnešní obce v prostoru nazývaném "V ohrádkách" /příloha č.2/. K němu v roce 1630 byla přikoupena chalupa Jíry Němce a krčma Ondřeje Muchy, kterému byl za ni postoupen dvorec ve Čmalovicích. Zároveň získána chalupa Václava z Vchynic a Tetova s 18 strychy polí. V roce 1634, v době kdy Sasové 6 neděl tábořili u Poděbrad, 14.zářím byl dvůr do základů vypálen. Po válce byl znovu postaven, ale na novém místě, dnes zvaném "ve dvoře".

Ke dvoru v roce 1642 náleželo 109 kop 58 záhonů rolí, asi 255 hektarů. Osívalo se na podzim 71 korců žita. Na jaře pak žita 68 korců, ječmene 30 korců, ovesa 90 korců, prosa 3 korce, semence 3 korce. Choval se 18 koní, 30 dojných krav, 20 jalovic, 20 kusů vepřového a 40 kusů drůbeže. Sklízelo se kolem 20 vozů sena. Při dvoře byla 1 štěpniče a zeleninová zahrada. Dvorskou správu tvořil šafář, 3 pluhaři, 4 pohnuči, 1 skoták a 1 svinák. Dále pak šafářka a dvě děvečky. Šafářovi náležel roční plat 14 kop míšenských, pluhařovi 5 kop, pohnukům po 4 1/2 kopě. Šafářce

a děvečkám po 6 kopách. K tomu týdenní naturální dávky a to 1 čtvrtce mouky, na chléb, 1/2 čtvrtce krup, 1/2 čtvrtce jahel nebo krupice a 1 libra masa. Šafář a šafářka po 2 librách masa./1 čtvrtce=6,56 litru, 1 libra= 0,45 kg/.

Berní rula z roku 1754 započítává výměru 1599 měr a 3 čtvrtce rolí ourodných, 546 měr a 1 1/2 čtvrtce porostlin na úhoru a 34 jiter luk a to včetně pozemků přidělených ke dvoru po zaniklé vsi Popovice. Vedle toho mělo poděbradské panství v pňovském katastru už od roku 1553 20 lánů lesů a luhů, které společně s 5 lány lesů u Předhradí spravoval hajný v hájence pňovské.

Vedle dvora bylo v Pňově, dle urbovních register z roku 1553 8 osedlých hospodářů, poddaných panství poděbradskému, kteří drželi dohromady 4 a čtvrt lánu polí. Byli to Adam Vovčák, Jan Valentů, Mikuláš Starý, Jan Novák, Mikeš Vodička, Jan Rychtář, a rybáři Šimon a Vondra. Roku 1590 bylo zapsáno že Johanka, manželka kněze Jakuba Kolínského, faráře v Předhradí, koupila za 85 kop pro své 3 syny a 4 dcery grunt od Marina Nováka, který následujícího roku prodala Janu Šadilovi čp. 32.

Ve válce třicetileté, nepodlehli zkáze jen dvůr, ale i celá obec. Dle zprávy Jiříka z Krefeldu, důchodního v Poděbradech bylo v Pňově v roce 1642 6 sedláků a 6 chaluníků. Berní rula z roku 1654, zjišťující stav země po třicetileté válce našla v Pňově jen 9 hospodářů. Byla to sedláci Václav Kříž čp. 31, který držel 63 strychy, Václav Hoch čp. 35 se 36 strychy, Matěj Nohaška čp.13 s 30 strychy. Chalupníci Vondřej Noháček čp.33 držel 18 strychnů, Jakub Malej čp.37 4 strychy, Jan Pavlousek čp.32 15 strychnů a baráčníci Václav Pokorný čp. 23, Pavel Stehlík čp. 12 a Anton Černohlávek čp.20. Pusté zůstaly 3 statky, Španhelovský čp. 14 s 48 strychy neobdělané půdy, Vávrovský čp. 34 s 54 strychy a Časnovský čp.24 s 35strychy, vále chalupy a to Tkalcovská s 8 strychy, Hajkovská s 6 strychy a chalupa, dříve patřící panu Vchynickému s s 18 strychy. Kopidlenského barák byl

také pustý. Z celkové výměry 345 strychů zůstalo neobdělaných 179 strychů, tedy více než polovina obhospodařované půdy. Ta byla začleněna k pňovskému dvoru. Dle berní ruly z roku 1754 drželi vedle dvora osedlí hospodáři celkem 364 strychů/110,7 ha/.

Počátkem osmnáctého století postavila obec na vlastním pozemku malou chalupu s masným krámem, z čehož platila ročně do důchodu plat 2 zlaté a 20 krejcarů. Ten v roce 1748 pronajala za slušný plat židovi, při tom byla dále povina platit původní plat do důchodu.

V roce 1770 byli v Pňově 3 sedláci, 3 půlsdláci, 9 chalupníků a 26 baráčníků, při celovém počtu 181 obyvatel. Hospodáři drželi celkem 303 korce 1 věrtel a 2 mázle rolí, 124 a 1/4 korce pastvin a porostlin. Z luk klidili 62 vozů sena a otavy. Daní platili: na ordinarium vojenské 244 zl 46 kr, na státní dluh a daň z dobytka 54 zl 37 kr, gruntovní daň činila 20 zl 41 kr. Celoročně konali tažní roboty po 312 dní a pěší pak 1196 dní. Dále platili desátek knězi a kantorovi 1 zl 50 kr a v naturaliích pak po 4 mírách a 1 čtvrtici žita a ovsa a 33 kusů v ajec. V krčmě vejsadní se ročně čepovalo 40 sodů piva z poděbradského pivovaru. Krčmáři se za to promíjela pěší robotou.

Ke konci osmnáctého století přišla doba josefinských reforem, které měly řešit těžkosti císařského hospodaření. Součástí bylo dělení císařských statků mezi bývalé robotníky. Tak vznikaly rodinná hospodářství "familie", která samostatně hospodařila na doživotně pronajatých polích, za což noví hospodáři platili do císařské pokladny trvalý nájem. Tak byl rozdělen i pňovský dvůr, na jehož pozemcích vznikla nová osada Glůckzu, dnešní Klipec. Zbytek byl rozdělen mezi žadatele z Pňova, Předhradí i Osečka. Z Pňova to byli Jan Brtek, Jan Čihák Jan Grohmann, Jan Holan, Jan Horáček, Johan Horáček, Matěj Horáček, Jan Kolařík, Václav Malý, Jan Mirel, Václav Novotný, Jan Potměšil, Jiří Potměšil, Václav Potměšil, Václav Řezáč, Václav Trnka. Ti vytvořili v obci samostatnou nezávislou skupinu. Do obecního společenství vstoupili asi

až v roce 1888 tzv. vkupem, což bylo vložení 2000 zlatých do obecní pokladny, za právo využívat společný obecní majetek a služby.

Z budov bývalého dvora vzniklo několik nových popisných čísel a byt pro lesního adjunkta. Do bývalé dvorské ratejny a bytu správce, byla prozatímně přenesena školní výuka, která po vypálení školní budovy v Předhradí v roce 1744 se odvíjela různě po soukromých domech. Chátrající budova, bez oprav sloužila škole až do roku 1821, než byla postavena nová školní budova v Předhradí poblíž kostela.

Rušením císařských dvorů se zjednodušila oblastní správa a tak po zániku dvorův Pňově a Velimí, byla zrušena i pňovská rychta a její působnost přenesena do Kluku.

Pňova se dotkla i reforma církevního hospodaření, když byl zrušen i místní kostel, nevelkých rozměrů, stojící na návsi. V té době již neužívaný a značně zpustlý, jak o něm napsal milčický rychtář, František Jan Vavák ve svých Pamětech. Jeho existenci ukončil rozkaz císaře Josefa II. v roce 1789. Jeho služby už nahrazoval vedlejší kostel v Předhradí nově postavený v roce 1778. Kostel i fara byly rozprodávány ve veřejné dražbě, ve prospěch náboženského fondu. Stavební materiál z rozbořené stavby se dostal i do nově stavěné školy. Zádušní pozemky ve výměře 202 měr 11 1/2 mázlu, které vynášely ročně na nájemném 2 kopy 51 grošů českých byly již od roku 1787 rozprodávány místním a klipeckým hospodářům. Pňovská obec koupila ze zrušeného záduší louku o výměře 9 měr za 308 zlatých. Na část úhrady této ceny odprodala chalupu s masným krámem židovi Isáku Kleinerovi za 140 zl.

Roku 1815 držela obec dohromady 314 jiter 65 sáhů polí rustikálních a 501 měr 6 mázlu pozemků dominikálních. Z pozemků rustikálních platila obec daň pozemkovou v celkové částce 178 zl 2 1/2 kr. Dále platila peněžní náhrady za 442 dní roboty tažní a za 1403 roboty pěší, celkem ročně 157 zl 3/4 kr. Domovní daň činila 69 zl 30 kr. Dědičný plat "aufy-teutický", asi za pozemky v dědičném nájmu z rozděleného císařského dvora činil 628 zlatých 41 1/2 krejcaru.

Do roku 1835 měla obec 39 domů, kde žilo 263 obyvatel. Z nich vedle katolíků bylo 26 rodin evangelických a dvě rodiny židovské. V roce 1880 to bylo již 55 domů s 359 obyvateli, z nichž bylo 173 mužů a 186 žen. Katolíků bylo 160, evangelíků 189 a 10 židů. V roce 1890 to bylo již 66 domů se 406 obyvateli. Na konci století v roce 1900 žilo v Pňově v 78 domech v 86 rodinách 429 obyvatel, z toho 211 mužů a 218 žen.

Řízení obce obecním zastupitelstvem bylo až do roku 1864 společné pro Pňov, Předhradí a Klipec. Starostové se volili z Předhradí, první radní z Pňova a druhý z Klipce. V tom roce se oddělilo Předhradí a 1874 Klipec. Od roku 1864 byli v Pňově postupně starostové Matěj Němeček, po něm od roku 1876 Plachý, pak od roku 1885 postupně Václav ~~Mojžíš~~, Němeček, Vejtruba, Čvančara, Krátký. Posledním do roku 1918 byl Vejtruba.

V roce 1892 byly zahájeny rozsáhlé opravy obecních cest, na což si obecní pokladna vzala půjčku 10.000 zlatých, jejíž zbytek, v přepočtu 3393 Kč splácela až po válce. V roce 1910 byl založen hasičský sbor, pro který obec zakoupila ruční vozovou stříkačku.

Do první světové války v roce 1914 narukovala většina mužů. Domů se již nevrátilo 10 občanů. Byli to Alois Buřil, Jiří Hlavatý, Alois Horáček, Ladislav Kotek, Václav Novák, Josef Slavíček, Jaroslav Šťastný, Josef Vilikus, a Josef Výborný. Nezvěstným zůstal Josef Němeček čp.6, který jako legionář zmižel při boji legií o město Kazan. Mezi mrtvými nebyl nalezen a tak zůstala doměnka, že se o něho, jako raněného, postaral někdo z civilních obyvatelů, on se uzdravil a zůstal, protože s touto doměnkou souvisí i další zpráva. Ta líčí skutečnost, že někdy po roce 1930 se na silnici u Osečka v yptával neznámý člověk na obyvatele Pňova, zvláště na rodinu Němečků č.6 a po získané informaci se již neukázal.

Z války, jako legionáři se vrátili, z ruské fronty Bohumil Beran, Jan Dobiáš, Jan Hlavatý, Bohumil Kotek, Alois Ladra, Alois Jech, Bohumil Ladra, Josef Plachý. Z fronty Fran-

francouzské Karel Karásek a Rudolf Němec a z fronty italské pak Josef Vokněr. Na památku padlých postavila obec v roce 1919 pomník padlých v prostoru při státní silnici. Ten byl později přenesen doprostřed návsi a doplněn jmény legionářů, kde je uveden i nevrátivší se Josef Němeček.

V nové republice byl v roce 1919 zvolen starostou obce Josef Litera čp.7. Po něm následovali Horáček, Otta, Koláč-
ný čp.3 do roku 1927. Pak nastoupil Jan Hlavatý až do ro-
ku 1938, kdy jako bývalý legionář ze starostenské funkce
odstoupil. Po něm až do konce války v roce 1945 Josef Buřil.
První akcí v roce 1920 bylo zavezení "dvorské" louže za do-
mem čp.1. a položení dešťové kanalizace z tohoto prostoru
ústící do příkopu u "dvorské" cesty, vedoucí do Klipce. V
roce 1924 provedl Svaz středočeských elektráren elektrifika-
ci v celé oblasti. Výchozím bodem pro Pňov a Předhradí byl
společný transformátor. Práce prováděla firma Jeřábek-Kosi-
na z Velkého Oseka. s nákladem 120.000 Kč na práce v Pňově.
Obec si na tuto akci vzala půjčku od Hospodářské záložny v
Poděbradech, kterou splácela až do roku 1934.

V roce 1928 byl prodáván les ležící v katastru obce,
patřící poděbradskému velkostatku. O jeho koupi měli společ-
ně zájem obec Pňov a Předhradí. Po dlouhém vyjednávání, kdy
bylo jednáno i s poslaneckými kluby sněmovny a ani po inter-
venci Ústřední jednoty československých maloročníků, se tato
koupě nepodařila. Les získala banka Čechoslovie, kterou re-
prezentoval senátor JUDr František Soukup za 400.000 Kč.
Ten současně koupil v Pňově dům čp. 90 od Věry Březinové z
Prahy a tato majitelka současně prodala dům čp. 29 společní-
ku JUDr. Soukupa JUDru Františku Vorlovi. Touto koupí lesa,
byl jeho prostor místním myslivcům znepřístupněn. Tuto ho-
nitbu měli od roku 1928 pronajatu místní myslivci v čele s
Janem Hlavatým. až do roku 1934, kdy pak patřila správci
velimské cementárny Václavu Vosikovi. V době okupace ji obec
pronajala opět místním myslivcům, což zůstalo i dále.

Obec v roce 1928 pronajala Jaroslavu Paloučkovi z Peček

louku, , ležící po levé straně silnice vedoucí do Velimni v oblasti "Rosfelda /říloha č.2 místo č. 24/ do dobu 18 let s možností dalšího prodloužení. Ten tam založil proutnici a a při silnici v zatáčce postavil malou provozovnu. Tam z vypěstovaného vrbového proutí vyráběl ve velkém košíkařské zboží . Dílna vyhořela a v době začínající socializace již nebyla výroba obnovena.

V roce 1928 se platilo za práci následovně - zemědělským dělníkům denně mužům 20 Kč, ženám 12 Kč, průmyslovým dělníkům a žemeslníkům denně 25 Kč. Zemědělským čeledínům ke zdravě 180 Kč měsíčně, služkám za stejných podmínek 160Kč

V roce 1933 byla zavezena louž před čp.13 a nanejím místě zřízena studna pro požární účely a parčík. Velý prostor napojen na obecní dešťovou kanalizaci.

V roce 1937 když přešel les do majetku Lidové pojiťovny, ta zakázala do něj vstup veřejnosti i pro sběr lesních plodů a vlastní les na hranici s předhradským katastrem oddělila drátěným plotem; Tímto zákazem zamezila přístup ke koupališti "V logru"/prostor 17 příloha č.2./

V době první republiky bylo v Pňově 12 hospodářů. Stattek Jana Hlavatého čp.23 a 24. a rolnické usedlosti Josefa Otty čp.2, Štěpána Koláčného čp.3, Josefa Koláčného čp.5, Stanislava Němečka /dvorského/ č.6. Oldřicha Němečka /kouckého/čp.8, Josefa Buřila čp.13, Josefa Němečka /chalupáka/ čp.14, Jindřicha Vavřiny čp. 22, Matěje Němečka /paláckého/ čp. 34, který po roce přestal aktivně hospodařit a pole pronajímal drobným zemědělcům. Mezi hospodáře lze počítat i Josefa Řepu čp. 79, který svoji činnost více zaměřoval na zahradnictví. Jeho pole "V doubici" /Prostor 22,přílohy č.2/ produkovala ve velkém zeleninu a jahody.

Vedle těchto větších hospodářů se živili zemědělstvím další maloroelníci. Ti hospodařili na menších výměrách polí vlastních ale i najatých, obecních nebo zádušních.Některí z nich měli i vedlejší zaměstnání v průmyslu. Mezi nimi byl i další Němeček Bohuslav zvaný barácký, v čp. 25. Celá obec hospodařila celkem asi na 360 hektarech půdy.

Dále byly v obci dva hostince. U Lončáků, čp.1, při kterém bylo i řeznictví. Druhý hostinec "U Sýkorů" čp.10., pronajal majitel Otakar Sýkora v roce 1930 Janu Pažoutovi. Po něm si hostinec pronajal František Zvolánek. Pak to byly obchody smíšeným zbožím. V roce 1928 do domu čp.62, patřícího Václavu Koláčnému, který odešel do Vysoké u Mělníka, přišel nový majitel Alois Klier, který v něm smíšený obchod otevřel. Později i v domě čp. 41, původně patřící Matěji Koláčnému, usadil Josef Bačovský, který dům pro obchod upravil a otevřel. Dále to byli kováři, Václav Zvěřina v čp.60 a Josef Prokúpek v čp. 71. Sedlář Josef Valenta v čp.69, kolář Václav Koláčný čp.12. Lehké povoznictví, obchod koňmi a domácí porážky zajišťoval v čp. 20 Josef Kruliš, řezník vyučený ve Vídni a prošlý světem, příslušník starého erbovního rodu /příloha č.6/. Dále to byl pánský krejčí František Kašík, první předseda fotbalového klubu SK Předhradí. Dámské krejčovství měla v čp. 99 Růžena Plachá. Kadeřnictví provozovali manželé Douďerovi. Druhé řeznictví měl v čp. Antonín Vajc. Po jeho smrti dále vdova spolu s Václavem Literou. V domku patřícím k čp.35, přístupnému od silnice byla trafika válečné vdovy psní Výborné. V čp. 93 mandlovala prádlo Růžena Němečková. Dále při silnici k Předhradí měl své cukrářství pan Ladra. Poblíž v čp. 86 truhlářil Otakar Plachý. Na poli zdravotnickém poskytovala své služby odborná porodní asistentka paní Literová. V hájovně čp.40 hospodařili lesní hajní postupně Douďerové, Maršík a Kristen. V obecním domě čp.37 byl zřízen veřejný telefon. Obsluhou byl pověřen, za bezplatné bydlení holič Červinka, který později přešel do čp.18.

V roce 1935 bylo započato s úpravou návse a dláždění vozovek. Při tom byl ošetřen starobylý dub /příloha č.10/a jeho dutina vyplněna betonem.

Dnem 15. března 1939 byla násilně ukončena existence Československé republiky. Kolem poledne projela obcí kolona německých vojáků, směřující na Kolín. A již druhého dne přijela německá policie a zabavila občanům jejich zbraně. Ty

převážně lovecké, odvezli do kolínského gymnázia. Zbraně lovecké byly později majitelům vráceny. Dále byl zabaven domek čp.50, patřící dříve zemřelé /+ 1937/ židovské obchodnici Žofii Kleinerové. Nucený správcem byl určen obecní tajemník Josef Beneš. Domek byl po válce prodán manželům Rampírovým, kde Jiřina Rampírová opět otevřela obchod. Na sklonku války v zimě 1944-1945 se objevili v obci němečtí běženci. Byly to trosky pěti německých rodin, venkovských zemědělců, utíkajících z východních krajů. Ty byla obec povina ubytovat a tak byli rozmístěni po různu po zemědělských usedlostech. Po jejich odchodu se pomalu začaly objevovat skupiny ustupující německé armády. . Jako první se koncem dubna objevila skupina asi 20 povozů vozatajského oddílu generála Vlasova. Ti v obci jen přespali a táhli dále na prahu. Krátce na to nocoval "v hajku" oddíl maďarské armády.

Již 3.května 1945 byl vytvořen Revoluční národní výbor, kde pod vedením Jana Hlavatého byli dříve bývalí vojáci československé armády, štábní kapitán Karel Karásek a kapitán Šťastný, dále pak Josef Buřil, Jaroslav Otta, Karel Váňa, Franišek Zalabák a František Zoubek. Dne 6.května, kdy obecní záležitosti již řídil tento Revoluční výbor, projíždějí obcí ustupující skupina německé Todtovi organizace, asi na 15 koňských povozech, kterou místní horlivci zastavili a odzbrojovali. Tak to zaznamenal Jan Hlavatý v pňovské kronice a pokračuje. Mezi tím přijela německá motospojka, která se vrátila a přivedla posilu, tři těžké tanky následované skupinou německých vojáků. Aktéři odzbrojování před nimi utekli do lesa, v čele s Václavem Němcem z Předhradí. Německý velitel předvolal dosavadního starostu Josefa Buřila a požadoval okamžité vrácení zbraní. Při tom zajali všechny přítomné členy Revolučního národního výboru, starostu a i tlumočnicka kpt. Šťastného. Po zastrašující střelbě nad jejich hlavami a vyhrožování, byli všichni eskortováni do velímské sokolovny, kde byli znovu vyslechnuti a následně s pohrůškou přísným trestem, při opakování byli propuštěni.

Od 10.května 1945 již projížděly obcí jednotky Rudé armády. a 12.května zastavily v obci koňské "povozky" plné vojáků a táhnoucí lehké kanony. Tyto oddíly zůstaly i s celou svojí technikou, se ubytovaly v okolních lesích "Na kopianě" a na "Kosově" a jejich důstojníci pak po různu po domech v obci. V lese při Labi "V logru" vybudovali organizovaný tábor až k "Uhlířské cestě". Tam do postavených stanů sestěhovali všechno mužstvo. Nechyběla ani lékařská ošetrovna. Zůstali až do poloviny června.

Revoluční národní výbor řídil obec až do 22.května, kdy byl nový Místní národní výbor volen a to z iniciativy okresního zástupce Komunistické strany Břichnáče. Shromáždění občané volili aklamací a do čela postavili komunistu Jaroslava Dobiáše čp.75. Po následné politické konsolidaci v obci, kdy se ustavily všechny politické strany, což byly vedle komunistů, sociální demokraté, lidová strana a národní socialisté, byl Místní národní výbor rekonstruován. Každá politická strana v něm měla tři zástupce. Předsedou se stal Karel Jech, za stranu národně-socialistickou, za kterou byli dále členy Otakar Plachý, a Josef Šťastný. Za KSČ to byli Jaroslav Dobiáš, Josef Prokůpek a Karel Váňa. Za stranu lidovou pak Václav Beran, Stanislav Dědek a Václav Koláčný čp.12. Za stranu sociálně demokratickou Josef Kruliš, Bohumil Němeček a Josef Poulav. V následujících celostátních volbách v roce 1946 byly zastoupeny již jen tři strany po čtyřech členech. Za KSČ to byl František Zoubek, zvolený za předsedu MNV, dále Jaroslav Dobiáš, Josef Koláčný čp.5 a Karel Váňa. Lidovou stranu zastupovali Václav Beran, Josef Buřil, Stanislav Dědek a Josef Poulav. Stranu národně socialistickou zastupovali Karel Jech, Josef Otta, Josef Plachý a Václav Salava.

Nastala doba poválečné rekonstrukce. V listopadu 1946 došlo k výměně protektorátních peněz. Hotové peníze se měnily v poměru 1:50, vklady 1:5. Pětidělový lístkový systém zásobování obyvatelstva dále zůstal. Po roce 1946 po odsunu Němců z pohraničí, odešly tam za novou existencí

rodiny Dědkova, Jechova, Kašíkových, Syrových a Zinkova.

Politická krize v roce 1948 rozhodla o další změně Místního národního výboru. Předseda MNV František Zoubek a další zástupci KSČ zůstali. Zástupci ostatních politických stran byli vyloučeni a MNV doplněn dle návrhu vytvořeného Akčního výboru národní fronty, jemuž předsedal místní hajný Antonín Maršík, novými členy, občany bez politické příslušnosti. Těmi byli Antonín Kukul, Josef Litera čp.33, Josef Koláčný čp.3, Josef Flachý, Jindřich Procházka, Jindřich Vavřina, Václav Zvěřina.

Později byl do čela MNV postaven František Zalabák a nastala doba socializace. Místní hostince a obchody byly majitelům zabrány a začleněny do okresního družstva Jednota. Zemědělcům byly dále, jako za Protektorátu, předepisovány povinné dodávky jejich plodin státu a často ještě zvyšovány. Jejich neplnění bylo považováno za sabotáž proti lidu, nebo neschopnost jednotlivců dokázat úspěšně hospodařit v daných podmínkách. To bylo základem agitace pro zakládání společných zemědělských družstev. Výsledku bylo dosaženo v roce 1957, kdy bylo založeno družstvo třetího typu, což znamenalo že jednotliví hospodáři vložili do družstva svůj zemědělský majetek a tak se jejich soukromý majetek dostal pod společnou správu, kterou tvořilo předsednictvo ovlivňované komunistickou stranou. Předsedou se stal Václav Zvěřina čp.60 maloročník /lidově nazývaný kovozezemědělec/který vedle svého malého hospodářství, pracoval jako kovář v pražské strojírenské firmě ČKD, kam denně dojížděl. Tam později v dále slučovaném JZD, pracoval jako vedoucí opravářské dílny v zabrané kovárně Čenka Němečka a později v nově vybudované dílně v Předhradí čp.8.

Ve zvelebovací akci "Z" byla postavena, na místě starého obecního úřadu čp. 37 budova nová, ve které bylo dost místa vedle obecní úřadovny pro hasičskou zbrojnici následně i pro nově zřízený poštovní úřad. Dále pro okresní družstvo Jednota byla postavena nová budova pro prodejnu potravin. Jednota po změně režimu po roce 1990 prodejnu zrušila

a budovu, vlastně bezplatně získanou od obce, nevrátila, ale prodala soukromému zájemci, který zde zřídil Autobazar. Obchod potravinami založila poblíž v Předměstí čp.26 Lenka Stajskatová a v Pňově v čp. vznikl obchod "U Lebedů".

V roce 1973 byla v Pňově založena místní organizace Svazarmu. Iniciátorem byl učitel Miloslav Němeček / 1904 + 1979/, který ^{se} po ukončení svého aktivního působení, jako ředitel školy v Pačkách, vrátil jako důchodce do rodného Pňova čp. 93. Tato organizace měla vedle motoristického kroužku, ~~z~~kroužek střelecký, turistický a ženský, který se věnoval vaření a vyšívání. Úspěšným byl i oddíl volejbalový. Domovem Svazarmu byla budova a hřiště "Ve višňovce". Největším oddílem byli motoristé, jeho členové se jako amatéři věnovali silničním motocyklovým závodům od roku 1979 do roku 1992, kdy po změně politických poměrů jejich činnost postupně utichala. Hlavní aktéři se věnovali soukromému podnikání, když si založili vlastní motoristické servisy.

Posledním spolkem, který krátce existoval byl Svaz chovatelů drobného hospodářského zvířectva. Vznikl po založení Zemědělského družstva, pro uspokojení potřeb drobných chovatelů. Ten po roce 1990 po změně politických poměrů se rozešel.

Počet obyvatel obce postupně klesal. Na útlumu se podílelo všeobecné vylidňování venkova. V roce 1960 měl Pňov 289 obyvatel, ten v roce 1991 klesl na 255 obyvatel. Posledním předsedou Místního národního výboru, před sloučením na obec střediskovou, byl do roku 1960 František Zalabák.

P O P O V I C E .

Ves, po třicetileté válce zcela zaniklá, která stávala v prostoru jihovýchodně od Sokolče a severozápadně od Klipce, asi v polovině cesty. Podle archeologického výzkumu náležela k nejstarším v Čechách.

V Popovicích bývala tvrz, sídlil tam Mikuláš Herolt z Popovic s manželou Evou, jak zní nejstarší zpráva. Ti v roce 1381 prodali svůj dvůr i s příslušenstvím za 90 kop grošů českých Šípovi z Kolína. Jiný zápis oznamuje, že v roce 1384 týž Herolt z Popovic s manželkou Evou prodali svůj dvůr v Popovicích za 65 grošů Blažkovi, purkrabímu na Hrádku v Paďousích, který držel v Kolíně mlýn Hrobský. K roku 1399 je zapsáno, že paní Eva z Popovic odkázala před svou smrtí 10 kop grošů k oltáři svaté Máří a Kateřiny v Předhradí. Roku 1412 daroval téměř kostelu, půllán pod lesem Bórem, Přibík z Popovic za spásu duše své matky a svých předků. Současně žil i Oldřich z Popovic. Roku 1453 měl Jan z Popovic zapsán dluh 500 kop grošů na obojích Bečvářích, Žížově a Chmelišti. Roku 1465, po smrti Markvarta z Popovic, král Jiří z Poděbrad, jemu připsaný statek jako odúmrtí, daroval Oldřichovi z Popovic.

Z Popovic pocházel i rod Viklických, z něhož byla Voršila, manželka mlynáře Blažka. Voršila po smrti svého manžela, v roce 1535, dědička Hrobovského mlýna se podruhé provdala za mlynáře Jana Mokrejse. Její otec Václy Viklický z Popovic, soukeník rytířského rodu, měl v Kolíně dům, v Labské ulici, který při své smrti v roce 1552 Voršile odkázal. Voršila zemřela v roce 1554, mlýn odkázala svému synovi, Pavlu Mokrejsovi, který užíval erbu a titulu z Popovic. Pavel se roku 1568 oženil s dcerou rytíře Michala z Rozhonic.

Tvrz do 16. století zanikla. Ves byla v letech 1553 - 1558 v držení pánů Střelů z Rokyc a tak patřila k Cerenicím. V roce 1553 byly Popovice směněny k Poděbradům za ves Ratenice. V tom čase byli v Popovicích 3 sedláci.

Připomínají se Jan Liska, Nedvěd a Vlk. Ti drželi dohromady 5 1/2 lánu po 72 korcích polí. Z těchto gruntů platili pololetně 8 kopa 27 grošů českých a 16 slepic. V roce 1590 jsou zde jmenováni Václav Heřmanský, Šimon Mikuláš a Mikuláš Nedvěd. Šimon Mikuláš převzal grunt od svého otce v roce 1575 za 250 grošů míšenských.

Po válce třicetileté, když Berní rula v roce 1654 zjišťovala a sepisovala stav hospodářství v zemi, označila Popovice za ves zaniklou, ve které bývaly selské grunty a to Heřmánkovský s 570 strychy, Nedvědovský se 144 strychy a Mikulášovský s 90 strychy. Celá výměra zaniklé vsi 810 strychů, byla připojena k císařskému dvoru pňovskému.

Porovnáme-li uvedené výměry polí v držení 3 sedláků z roku 1590 s výměrami zjištěnými v roce 1654 lze soudit, že uvedená celková výměra zahrnuje i pole bývalé tvrze.

Místo zaniklých Popovic bylo v dnešním klipeckém katastru, tam kde se říká "V Popovicích", což je místní název uřivaný zemědělci /příloha č.2, prostor 42/.

K L I P E C .

Při rušení císařského dvora v Pňově od roku 1775 vznikla na jeho polnostech nová osada. Zápisem "O pezemkových změnách poděbradského velkostatku", bylo v roce 1781 stvrzeno rozdělení jeho polností mezi bývalé poddané. Vznikla tak rodinná hospodářství, zvaná "familie", postoupená do dědičného nájmu. Celkem bylo poděleno 26 familiantů. Jimi byli dle popisných čísel jejich domů tito: 1. Jiří Kalina, 2. Václav Litera, 3. Jan Slabý, 4. Jiří Polák, 5. Matěj Veselý, 6. Jan Bunc, 7. Matěj Potměšil, 8. Matěj Záborský, 9. Josef Potměšil, 10. Josef Němeček, 11. Jan Potměšil, 12. Václav Novotný, 13. Karel Matucha, 14. Tomáš Holeček, 15. Jakub Čermín, 16. Adalbert Kára, 17. Karel Kolenáč, 18. Václav Buřil, 19. Matyáš Budínský, 20. Jan Srazil, 21. Jiří Kuba, 22. Jiří Vejtruba, 23. Jiří Tomek, 24. Václav Bašta, 25. Václav Francouz, 26. Jan Macha.

Mezi tyto osadníky bylo rozděleno celkem 654 měr t. j. 130,8 hektaru půdy. Roční nájemné odváděné do císařské pokladny činilo celkem 687 zlatých. K tomu přistoupila i daň domovní, která činila 65 zlatých. To představovalo, na jednoho osadníka, vlastního jeden díl, celoroční dědičný nájem necelých 30 zlatých.

Místo pro výstavbu osady, bylo zvoleno uprosřed přidělených polí, v prostoru mezi dříve zaniklou osadou Popovice a pňovským dvorem. Podobalo se obdélníku o velikosti asi 8 hektarů, táhnoucím se od severu k jihu. Na něm bylo ve dvou řadách proti sobě vystavěno 2 x 13 usedlostí a domek pro pastýře. Tak vznikla nová osada, která dostala jméno Gluckzu. Původ jména a jeho vývoj provází několik verzí, které jsou uvedeny dále v kapitole "Pověsti".

Osada patřila od svého vzniku do společného správního celku s Pňovem, kde rušený císařský dvůr sídlil, až do roku 1874, kdy se osamostatnila. Prvním starostou se stal František Váňa, po něm od roku 1889 Josef Sixta, pak do roku

1891 Josef Funda, po něm do roku 1902 Jan Váňa. Po něm nastoupil Václav Cepek, který zůstal starostou až do roku 1918. V roce 1900 měla obec o 45 domech 236 obyvatel, z toho bylo 114 mužů a 122 žen.

V té době odcházeli za novou existencí lidé do Ameriky. Z Klipce odešli František a Marie Picekovi z čp.21., Jan a Aloisie Matuchovi z čp. 15 a sourozenci Matěj, Václav, Marie a Růžena Pňovských z čp.27.

Prvním úkolem samostatné správy obce byly úpravy a zpevňování cest při výstavbě na orné půdě. K zásadnímu řešení došlo až v roce 1932, kdy byla budována silnice z Předhradí do Sokolče s napojením na Klipec, kdy byla řešena i průjezdní silnice na Velim.

Do života obce zasáhly i války. V roce 1866 byli pro vojenské potřeby rekvírovány koňské potahy rolníků. Horší a citelnější následky přinesla 1.světová válka 1914-1918. Vedle povinných dodávek a rekvizicí zemědělských produktů to byly ztráty na životech občanů. Z polí válečných se nevrátili Josef Antonín, Josef Hájek, František Němeček, František Komárek, Josef Šedivý, František Šnajberk, a František Vozáb. Jako legionáři se vrátili z Ruska Josef Paroulek a František Šafránek. Z Francie Václav Štolba a z Itálie František Vlasák.

Do nové republiky vstoupila obec pod novým názvem KLIPEC. Jak vznikl je uvedeno dále v kapitole "Pověsti". Dosavadní starosta Václav Cepek funkci složil a novým starostou se stal František Vlasák. V roce 1926 ho vystřídal František Bulíček, kterého po nevýrazném výkonu vystřídal v roce 1929 Bedřich Grohmann, který vedl obec až do roku 1945.

První živnosti v obci byla hospoda. Tu založil v čp.7 Stehlík, pocházející z "katovny"u Sokolče. Její pozdější majitel František Sixta ji přenesl do nově vybudovaného domku čp.35, kde k vlastnímu šenku postavil i sál. Pokračovatel Bulíček rozšířil hostinec o kuchyň a obchod. Pokračovateli pak byli František Zalabák, František Ladra a Fran-

tišek Říha. Ten živnost prodal Josefu Fuchsovi, který před tím provozoval šenk a obchod v domě čp.47. Po něm dcera Eliška s manželem Janem Vánou, až do roku 1950 kdy v době socializace byla její živnost začleněna do okresního družstva Jednota. V roce 1937 otevřel další obchod smíšeným zbožím v čp. 48 Břetislav Matucha, který ale obchod v roce 1946 zrušil a odešel do poraničí. V roce 1967 upravila obec původní pastoušku čp. 27 na obchod zbožím smíšeným kam Jednota přenesla své působení až do roku 1989. Pak převzala jeho provoz již soukromě Hana Blumentálová.

Truhlářství založil v roce 1902, po svém návratu z vandru Josef Horký. Největší živností v tomto oboru po roce 1910, bylo postupně se rozšiřující zpracovávání dřeva Josefem Blechou v čp. 36, kde se na katrové pile zpracovávala kulatina na řezivo, souběžně s s truhlářskou, kolářskou a dřevoscustružnickou výrobou. K té později přibyly lisovna oleje ze řepky a máku a o žních pak výmlat obilí mláticí soupravou. Při této činnosti zaměstnával až 10 dělníků. Výrobu po něm převzal jeho zeť Karel Zemina, který pomalu se zmenšující živnost provozoval až do roku 1950. Pro rolníky důležité řemeslo kovářské provozoval v čp.47 od roku 1904 do roku 1919 František Veber. To obnovil až v roce 1931 v čp.54 Karel Buřil až do roku 1951. V letech třicátých měl lehké povoznictví v čp. 21 Rudolf Lukavec. Jeho hlavní činností byl pravidelný denní svoz mléka od rolníků do poděbradské mlékárny. Jeho dva potahy obsluhovaly celé okolí.

Obec se postupně elektrifikovala. V roce 1933 bylo založeno elektrifikační družstvo, které sdružovalo 27 občanů, kteří se postupně připojili na elektrickou síť. Přitom obec zřídila osvětlení veřejného prostranství. Úplná elektrifikace byla dokončena až v roce 1955.

V roce 1920 byl založen dobrovolný hasičský sbor, který převzal do své správy ruční stříkačku zakoupenou obcí již v roce 1910. Ta sloužila až do roku 1933, kdy byla nahrazena vozovou ruční stříkačkou. V roce 1976 byla postavena nová hasičská zbrojnice a pořízena stříkačka motorová.

Náročný byl pro Klipec konec druhé světové války, kdy se v květnu 1945 utábořily v jeho bezprostředním okolí jednotky ruské armády se svými koňskými potahy. Pro krmení těchto 160 koní, jak to uvádí klipecká kronika, sekali vojáci zelené krmení kde se dalo. Posekali i vzrostlé obilí. Za 21 dní svého pobytu zaplatili za toto volné sekání pouhých 1.000 Kčs. Rok byl ale příznivý a sama příroda pomohla tyto ztráty nahradit.

Ke konci války byl v obci založen Revoluční národní výbor v jehož čele stanul František Pohanka čp.1. Po uklidnění poměrů byl ustaven Místní národní výbor v čele s Františkem Karbusickým, který řídil život obce až do roku 1948.

V roce 1946 odcházejí budovat pohraničí z čp.27 rodiny Komárkových, Škopkových a Voňkových. Z čp. 33 manželé Grigarovi, z čp. 45 Pesrovi, z čp. 21 Věra Lukavcová s manželem Kratochvílem z Ratenic. Dále pak Václav Kunc z čp.29 a Novákovi.

Hospodaření soukromých zemědělců skončilo v roce 1953, kdy byli samostatní hospodáři, v rámci socializace vesnice, při nucení založit Jednotné zemědělské družstvo. Prvním předsedou se stal František Cinek čp.5, kterého vystřídal Václav Kubát čp. čp.58, později do roku 1960 František Věna čp.19, kdy došlo k politickému sloučení obcí a družstevníci se stali součástí JZD Oldříš.

V čele Místního národního výboru v roce 1948 stanul Jan Věna čp. 35. Od roku 1951 pak Josef Kyjovský čp. 34 až do roku 1960, kdy došlo ke sloučení do střediskové obce Pňov-Předhradí.

Počet obyvatel ve dvacátém století v Klipci postupně klesal v roce 1900 to bylo 236 obyvatel ve 45 domech
 v roce 1930 to bylo 205 obyvatel ve 53 domech
 v roce 1960 to bylo 148 obyvatel v 63 domech a
 v roce 1991 již jen 100 obyvatel v 63 domech.

S Á D O V Á .

Osada již neexistující. Její jméno SADCVI připomíná listina ženského kláštera sv. Jiří na hradě pražském, mezi ostatními darovanými místy, jako majetek kláštera z roku 1228. Tuto existenci potvrzuje i zápis v kronice Dalimilově z roku 1233.

Její původní místo hledal při svém bádání poděbradský historik Dr. Jan HellichTen při ohledávání stop starých labských rozlitin a podle archeologických nálezů, určil polohu Sádové severně od Osečka u výškové koty 186m /příloha č.7/. Po celkovém průzkumu nevyloučil, že původní místo osady bylo na pravém břehu labském, tedy s přímým správním spojením s Libicí. To nespoutané Labe časem změnilo. Osada stojící na lehkém pískovém podloží se postupně stala ostrovem až přešla na levý břeh. Nakonec ji Labe pohřbilo celou ve svých vlnách. Ohrožovaní osadníci byli postupně nuceni si hledat nový domov.

V té době vedla poblíž lesní cesta z hradu Oldříše přes labský přívoz až na Libici. V opačném směru pak na Kouřim, na sídlo rodu Vršovců pověřených zeměpanským dozorem nad poraženou slavníkovskou Libicí, takže na cestě bývalo jistě rušno. Zároveň v té době začala zvýšená poptávka po dřevě, potřebném po roce 1389, při začínající těžbě stříbra na nedalekých Horách Kutných. Kácení lesů se tak urychlilo i zde a podél cesty k přívozu se zvětšovala vymýcená plocha, nabízející místo pro nový domov postiženým osadníkům ze Sádové. Ti postupně přicházeli až založili novou osadu s příznačným jménem

O S E Č E K .

Že to byla nová osada se starými osadníky z mizející Sádové, dokazuje jejich nepřerušené správní a kulturní spojení s Libicí, nově dostupné přes labský přívoz. Tato orientace je patrné do dnešní doby. Důkazem jsou náboženské pouti. Ty se v Osečku slaví v dubnu v termínu svato-

jiřském, později svatovojtěžském shodně s tradicí v Libici, na rozdíl od sousedních obcí slavící pouti v srpnu, vázané na svátek Nanebevzetí Panny Marie, patronky kostela v Předhradí.

V roce 1454 je Oseček připomínán jako manský statek, patřící spolu s Předhradím a Pňovem k panství poděbradskému, které císař Zimund zapsal Jiříkovi z Kunštátu. . Po smrti dědice, jeho syna Hynka, byly Poděbrady jako "odúmrť" vráceny králem Vladislavem Jagelonským, v roce 1492 mezi statky korunní.

Dle urbáře z roku 1542 bylo v Osečku 18 usedlostí . Následkem válečných událostí a násilné rekatolizace docházelo k útěku obyvatel tak v roce 1634 zůstávalo již jen 18 obyvatel, 10 chalup bylo zcela pustých a jejich pole neobdělána. Po dvaceti letech, Berní rula v roce 1654 zaznamenala 80 občanů v 19 domácnostech s poplatnými 9 sedláky a 9 chalupníky. Zámecký urbář poděbradský zaznamenal v roce 1770 33 poplatníků. V roce 1777 žilo v obci již celkem 197 obyvatel.

Po vydání Tolerančního patentu v roce 1789 se v Osečku projevil dřívější tajný evangelictví. K Tolerančnímu sboru helvetského vyznání, který vznikl v blízké Velimí se přihlásilo 18 rodin v čele s rychtářem Matějem Vášou čp.8. Z této evangelické skupiny vzešel v roce 1785 jeden z prvních českých bohoslovců, Václav Francouz, který po studiích v uherském Debrecíně se stal v roce 1808 evangelickým farářem v Libštátě. Dalším pak byl František Potměšil, který působil po roce 1870 v Praze. K nim lze počítat i Václava Hrozného z rodu Hrozných , kteří drželi v letech 1841-1879 usedlost čp. 34, při kterém měli i malé evangelické knihkupectví. Ten se stal evangelickým farářem v Lysé nad Labem a byl otcem Bedřicha Hrozného, známého řešitele chetitského písma /1879-1952/.

Oseček patřil, dle urbáře z roku 1553, pod rychtu pňovskou, od roku 1785 pak pod rychtu v Kluku. Po reformách v

roce 1848, kdy po zrušení roboty přešla veřejná správa z rukou vrchnostenských úředníků na obec, jako nejnižší správní jednotku, kterou řídilo obecní zastupitelstvo v čele se starostou. Prvním starostou v Osečku se stal v roce 1850 Jan Urbánek čp. 21. . Po něm následovali 1852-1856 Václav Potměšil, čp.11., 1856-1858 Václav Trnka čp.6., 1859-1867 Jan Moravec čp.38., 18667-1868 Matěj Rubeš čp.27., 1869-1875 Václav Trnka čp.6., 1876-1879 Václav Urbánek čp.21 1880-1884 Václav Trnka čp.6., 1885-1888 Matěj Polák čp.1., 1889-1894 Josef Potměšil čp.7., 1895-1900 Jan Potměšil čp.32 1901-1909 Jan Paroulek čp. 22., 1910-1913 Václav Malý čp.27, 1913-1919 Václav Potměšil čp. 25.

V roce 1880 bylo v Osečku 24 hospodářů, z nichž 4 vlastnili nad 20 hektarů, 15 drželo nad 15 hektarů. 2 měli přes 5 hektarů a 4 drobníhospodáři měli pod 2 hektary polí. Obec platila celkem 406 zlatých 38 krejcarů gruntovní daně. Protože obec měla katastr na obou březích Labe, tak hospodáři při obdělávání polí na pravém břehu a při pastvě užívali labský přívoz. Za tuto službu platili převozníkům ~~tyto služby~~ ročně platbu v naturaliiích, čímž bylo sypané obilí a to v množství 1 - 5 čtvrtí žita nebo ječmene/jedna čtvrt=26 litrů/ podle rozsahu poskytovaných služeb.

V roce 1894 obohatila kulturní život obecní knihovna, založená studenty kolínského gymnázia Janem Potměšilem a Františkem Trnkou. Při ní později vznikla Čtenářsko-hospodářská besídka, která při knihovnické činnosti podporovala zemědělské vzdělávání. Na počátku 20.století vzniká Sbor dobrovolných hasičů a v té době zakládají místní hospodáři i své myslivecké sdružení.

Na přelomu 19.a 20.století odcházeli z Čech do Ameriky lidé za novou existencí. Tak bylo i v Osečku. Odešli Václav a Barbora Vášovi z čp: 16, Václav a Alois Sixtovi z čp.26 a za nimi pak i sestra Marie s manželem z Poděbrad. Čp.34 opustili manželé Jan a Marie Jandejskovi, který se hospodaření moc nedařilo. Dále manželé Josef a Marie Břichňáčovi, původem ze Sokolče, když prodali domek čp. 62.

V obci byly i potřebné živnosti. Nejstarší byla "kréma vejsadní" při usedlosti čp.1, stojící při císařské silnici, která sloužila i projíždějícím formanům. Po rekonstrukci silnice v roce 1827 se stala i místem pro vybírání mýtného. Nejstarším zaznamenaným provozovatelem byl Jan Řehounek. Své služby, několikrát moderizovaný hostinec poskytuje dodnes. Druhou důležitou živností byla obecní kovárna. Ta sloužila nejen místním obyvatelům, ale i projíždějícím formanům. Úpisem z roku 1748 platila z ní obec ročně 70 krejcarů a sám kovář byl povinen, místo jednodenní roboty týdně, odevzdávat částku, rovnající se jednodennímu výdělku. Ten činil v roce 1771 1 zlatý 50 krejcarů. Po Řehounekovi se vystřídalo 20 kovářských mistrů. Posledním byl od roku 1950 Karel Hospodka, který kovárnu v roce 1960 zrušil, dům prodal a odešel jinam. Další hostinec, spolu s obchodem, založil v roce 1884 Josef Tlustý. Po něm Václav Kratochvíl. Do roku 1932 Jan Pospíšil. Po něm krátce Jíša. Jan Pospíšil založil, jako svoji pobočku, letní restauraci na pravém břehu Labe poblíž přívozu v roce 1914. Tu později přebudovanou v roce 1932 převzala Vlasta Nováková. Dále Josef Tlustý v nově postaveném čp.34 zřídil v roce 1903 nový obchod, který po něm převzal František Kúrka. Jemu byl obchod v roce 1949 v rámci socializace začleněn do okresního družstva Jednota. V čp. 71 zřídil v roce 1935 obchod smíšeným zbožím Bohumil Štrobach. Po něm až do roku 1953 provozoval Jan Zvěřina. V čp. 51 provozoval, po svém návratu z 1.stětové války, jako válečný invalida, až do své smrti Alois Šafránek. V obci nechyběli ani truhláři, koláři, ševci nebo zedníci, byli to ale živnosti na jednu generaci, nebo provozované jako vedlejší při malém hospodářství.

Sama obec založila na počátku 19.století vlastní cihelnu v místě výskytu jílovité suroviny "V Kožinci" úprýloha č.2, prostor č.60./Tam se vyráběly nepálené cihly "bobrovky", později i pálené pod dohledem obecního cihláře. Potřebnou výrobu si zajišťovali sami stavebníci jen za poplatek obci. Po vyčerpání zásob suroviny byla v roce 1882

cihlařská výroba ukončena. Ze zbořeného domku pro cihlaře, a zbylého staviva byl postaven na pravém břehu Labe, místo pastýřské boudy domek pro převozníka, který před tím bydlíval v pastoušce. Tím získal přívoz určitý řád.

Labský přívoz, pamatující celé tisíciletí, na jehož počátku umožňoval spojení mezi hradem Oldříšem a Slavníkovskou Libicí. Ve svém čase ho používal i Marek z Týnce, velitel osobní stráže Jiříka z Poděbrad, při svých cestách z Týnce nad Labem do Poděbrad a který zde údajně našel i svoji pozdější manželku. Hojně využívaný přívoz fungoval až do roku 1955, kdy jeho existenci ukončila lodní doprava uhlí do chvaletické elektrárny, kdy byl bez náhrady zrušen.

Přišla I. světová válka 1914-1918, do které bylo odvedeno 69 mužů, z nichž se 14 padlých domů nevrátilo. Byli to:

Jech Josef čp. 35	Šťastný Jaroslav čp.10
Měchura Bedřich čp.45	Trnka Jan čp. 63
Měchura Václav čp.45	Trnka Jaroslav čp.43
Paroulek František čp. 65	Tlustý Josef čp.34
Polák Jaroslav čp. 55	Urbánek Jan čp. 23
Polák Václav čp.45	Vais Josef čp.20
Potměšil Josef čp.7	Zálabský Jaroslav čp.48.

K uctění jejich památky postavila obec, dle návrhu Čtenářsko-hospodářského kroužku, místo obvyklého pomníku padlých, "Památný dům", na jehož průčelí byla deska s jejich jmény umístěna. Dům postavený v roce 1924 se stal sídlem obecního úřadu a knihovny a stojící uprostřed obce se stal i vkusnou dominantou.

Prvním statostou v nové republice byl zvolen Josef Paroulek čp.36. Po něm v roce 1921 Josef Urbánek čp. 23, v roce 1923 pak Václav Potměšil čp.25. V roce 1927 František Mokráček čp.3. V roce 1931 Václav Kubiček čp.18. V roce 1933 Jan Polák čp.50. Od roku 1938 do roku 1945 František Kůrka čp.34.

Prvním úkolem v nové republice bylo zahájení plošné elektrifikace obce v roce 1923. Po ní následovala stavba

vpředu uvedeného Památného domu.

Ke konci 19.století hledala, společensky aktivní evangelická mládež velímského sboru, kam patřili i mladí z Osečka, zajímavé místo pro společné celodenní vycházky. Našli ho na "osečském zálabí", kam byl již zajímavý, pro někoho nevšední, přístup přes labský přívoz. Místo se mnohým zalíbilo tak, že později již jakopražští studenti se vraceli a pořádali tam skautské tábory. V letech třicátých dvacátého století se připojila i škola z Předhradí a Sokol tam pořádal na přírodním jevišti i divadelní hry. Restaurace, pojmenovaná "Na rozkoši" rozšířila svoje služby zřízením kuželníku, což zvýšilo i její návštěvnost. Celé prostředí a jeho dostupnost navodilo myšlenku k širšímu využití celého prostoru k rekreaci. A tak v roce 1933 vznikaly první rekreační chaty. K této myšlence se připojil i Sokol Předhradí, který na zakoupeném pozemku postavil chatu která sloužila celému poděbradskému okrsku župy Tyršovy. Po pozdějších politických změnách měnila majitele až skončila jako majetek poděbradských Sokolů. Pověst o zajímavém místě se šířila, chat přibývalo. Ke konci dvacátého století to byla již rozsáhlá chatová osada "Na Osečku".

Po skončení druhé světové války, po odsunu Němců, po roce 1946 odcházejí z Osečka lidé budovat pohraničí. Byli to, rodina Kočova do Čisté u Nové Pačky, rodina Šafrova do Hejnic u Frýdlantu, Najfusovi a Mokráčková-Soukupová se synem Františkem Mokráčkem do Teplic, Jaroslav a Věra Potměšilovi do Kraslic, Vokněr s dcerou Boženou do Liberce a Jaroslav Zálabský do Rychnova u Nových Zámků. Zpět do Ohníče u Bíliny, se vracela rodina Lodinova, kteří v roce 1938 utekli před Němci.

Po roce 1945 vznikly místo obecních zastupitelstev Místní národní výbory. Předsedou do roku 1947 se stal dosavadní starosta František Kůrka. Posledním do roku 1975 byl Vojtěch Zoubek čp.65. V tom roce ztratil Oseček svoji

samostatnost. A to když po několikerém jednání Místního národního výboru, nakonec za přítomnosti zástupců OV KSČ a ONV na svolané veřejné schůzi občanů, byl 25.11.1975 odsouhlasen vstup Osečka do svazku střediskové obce Pňov-Předhradí. Toto připojení trvalo jen do doby politických změn po roce 1989, kdy se Oseček opět oddělil a od 5.12. 1991 se stal znovu samostatnou obcí. Starostou byl zvolen ing. Milan Janecý^k do roku 1994. Po něm vedla obec do třetího tisíciletí starostka Milena Blumentálová.

Počty obyvatel Osečka v posledních dvou stoletích:

V roce 1826	217 občanů	ve 37 domech
v roce 1900	286 občanů	v 48 domech
v roce 1930	305 občanů	v 78 domech
v roce 1961	237 občanů	v 80 domech.

S L O U Č E N Í O B C Í

Pňov, Předhradí, Klipec a Oseček na obec střediskovou.

V letech šedesátých dvacátého století, v době totalitní, kdy Komunistická strana udávala směr společenskému vývoji, ta přišla s myšlenkou na slučování malých obcí, což mělo ulehčit státní kase, ale hlavně zkvalitnit totalitní dohled. To jako stranický úkol KSČ se dostalo do našich obcí. Oživilo to starou skrytou lítost Pňova nad tím, jak v minulosti, od roku 1553 dominoval Pňov svému okolí jako sídlo rychty, později přeměněné na společnou obecní správu Pňova, Předhradí a Klipce až do roku 1864.

Pňov byl sice stále ekonomicky nejsilnější a na počet obyvatel největší, ale centrem společenským pro nejbližší okolí bylo Předhradí, jako sídlo školy a církví od kterých se odvíjela větší aktivita občanů. Tam jako první vznikl v roce 1881 hasičský sbor. V roce 1919 pak "Tělocvičná jednota Sokol Předhradí a okolí", v roce 1921 katolický Orel a v roce 1923 Sportovní klub. Všude, jak to Sokol ve svém názvu uvedl, se společně vyžívali i občané Pňova, Osečka a Klipce. Přesto lítost nad ztracenou dominantou u některých občanů Pňova skrytě přetrvávala a někdy se objevila na povrchu. Prvně se to projevilo po elektrifikaci obcí v roce 1928. Z praktických důvodů, aby se nížily přenosové ztráty, byl pro Předhradí a Pňov zvolen společný transformátor, postavený mezi obcemi, ale na katastru Předhradí. Prostřednictvím dodavatele byla při zahájení prací uzavřena mezi obcemi ústní dohoda o společné péči o toto zařízení. Ta však byla Pňovem při první příležitosti popřena. Jednalo se o drobnou opravu venkovního osvětlení transformátoru, poškozeného povětrností /příloha č.8/. Tento dopis zpochybňující původní ústní dohodu uchovával tehdejší obecní pokladník po celou dobu svého působení v samosprávě, jako důkaz neplnění slibů. Dalším takovým důkazem bývaly protesty při jednáních Místní školní rady, řídící školu v Předhradí, při nákupu pomůcek pro školní výuku, na nichž se měli finančně podílet. Největší ukázkou tohoto postoje byly protesty při přípravě stavby nové školní budovy, proti jejímu umístění

v Předhradí. To mělo za následek, že stavba již zařazená ve státním plánu a plně hrazená ze státního rozpočtu, byla z plánu vyškrtuta a jen s námahou se ji podařilo zařadit do zvelebovací akce "Z". Tam celou organizaci nesla obec i valnou část nákladů, spolu s předpokládanou fyzickou účastí občanů při vlastní stavbě.

Podobé postoje se objevily v době, kdy čtyři obce Pňov, Předhradí, Klipec a Oseček se slučovaly v v jeden právní celek - obec střediskovou, kdy se jednalo o její pojmenování. Aby nedošlo k diskriminaci některých obcí, kloni-la se většina obyvatel k tomu, aby společná obec dostala nové jméno. Bylo vybráno jméno OLDŘÍŠ, historicky spjaté s celou oblastí. To mělo příznivý ohlas a již dopředu přijaly toto jméno za své jak slučované Jednotné zemědělské druž-stvo "JZD OLDŘÍŠ", tak i tělovýchovná jednota "SOKOL OLDŘÍŠ". Nebylo k tomu přihlédnuto. Vesnická organizace KSCČ, vedená skupinou z Pňova, s jejich aktivním mluvčím Miloslavem Ně-nečkem pňovským rodákem, bývalým ředitelem školy v Pečkách, který se na důchod vrátil do rodné obce, prosazovali společ-né pojmenování PŇOV. K utvrzení tohoto rozhodnutí byl pozván představitel Krajského národního výboru z Prahy. Tomu názor-ně předvedli, že stará škola čp. 26 a katolický kostel s fa-rou čp.1 v Předhradí patří do Pňova. Jako důkaz pro toto tvrzení, přemístili neznámí aktéři místní tabule Pňov a Pře-dhradí z místa mezi školou čp.26 a domem čp. 76 v Pňově dá-le k Předhradí k okraji farské zahrady. Na toto rozhodnutí podali představitelé bývalého MNV Předhradí a zástupci Ob-čanského výboru žádost Předsednictvu vlády ČSSR o přezkou-mání rozhodnutí o určení jména této střediskové obce /pří-loha č. 9.%. Tato žádost byla připravena s datem 19.srpna 1969, ale vzhledem k známé okupaci Sovětskou armádou dne 21.srpna 1969, bylo její odeslání pozdrženo a po novém uvá-žení byla odeslána až 15.října 1969. To již nastaly nové poměry a Pňov získal nově zřizovaný poštovní úřad a tak odpovědí bylo, že název obce byl rozšířen na PŇOV-PŘDHRADÍ, což do budoucna zůstalo.

Prvním předsedou Místního národního výboru nové střediskové obce PŇOV-PŘEDHRADÍ se stal František Zalabák, dosavadní předseda MNV Pňov. Po něm nastoupil Josef Moravec z Klipce čp. 59, který byl současně členem Okresního národního výboru v Nymburce. Jeho zeť, Ladislav Stejskal, se stal poslancem Federálního shromáždění ČSSR. Po něm přišla Eva Řeháková z Předhradí čp.71. Do třetího tisíciletí vedl obec již opět jako starosta, Vlastimil Pohanka z Klipce čp.1.

V roce 1981 byla postavena nová budova pro nově zřizovanou mateřskou školu. Při kolaudaci ji nebylo dáno další pořadové popisné číslo, ale bylo ji přiděleno čp.50, které bylo odebráno dosavadnímu domku pro hrobníka na evangelickém hřbitově, toho času neobývaném.

Po změně politických poměrů, po roce 1989, vystoupil z tohoto svazku Oseček a prohlásil se opět samostatnou obcí. To dokazuje že vlastní slučovací proces nebyl plně podložen vůlí občanů. Ve společenství tak zůstaly Pňov, Předhradí a Klípec tedy obce, které měly společnou správu až do roku 1864.

Po roce 1989 trochu chaotické změny ve státní správě. Nejdříve byla dána obcím možnost přehodnotit svoji příslušnost k danému okresu. Tato obec využila a rozhodla se oddělit od vzdáleného Nymburka a připojit se k bližšímu Kolínu. Tím bylo po 546 letech ukončeno i spojení s blízkými Poděbrady, které započalo když Pňov a Předhradí se dostaly do majetku Jiříka z Poděbrad, který si dal toto právo zapsat do Zemských desek v roce 1454.

K této změně se váže zajímavá přírodní souvislost. Někdy po připojení obcí k Poděbradům, začal v Pňově u "uhlířské cesty" vyrůstat nový stromek - dub - mohutněl a přežíval s obyvateli celá staletí, až do století dvacátého. Byl prohlášen stromem památným, při kterém se se konaly vzpomínkové vatry, při oslavách svátku Jana Husa. Dub přežil až do roku 2000, kdy 21.srpna, ~~byl~~ skázonosná vichřice jeho 533roční dlouhý život ukončila /příloha č. 10./, což

bylo v době Pňov a Předhradí své staleté spojení s Poděbrady ukončily. Tak zmizel i symbol tohoto spojení.

Brzy potom přišla změna ve vlastní organizaci státní správy. Okresy byly zrušeny a jejich správní působnost přenesena na pověřená města. To v některých případech změnilo dřívější výhody v nevýhody, když pověřená města byla obcí blíže než původní města okresní. Tak bylo i u nás. Pověření k vedení státní správy dostaly i Poděbrady, mám bližší, nejen podle vzdálenosti ale hlavně historicky a společensky, než Kolín. Návrat se ale již nekonal. Pňov-Předhradí zůstal u Kolína a Oseček, který se osamostatnil si Poděbrady zachoval. a dostal se tak do jiné politické sféry. Tím vzájemná politická spolupráce zanikla a společenské a i sportovní aktivity rozdělily.

D O P R A V Ň Í S P O J E N Í S O K O L Í M.

Při sledování osídlování naší krajiny v okolí středního Labe, pak na počátku druhého tisíciletí zde nacházíme kmen Zličanů /příloha č.1./, rozdělený na dva rody. Na samé hranici s Charváty to byli mocní Slavníkovci na Libici a pak při starém hradu Zlickém při Staré Kouřimi Vršovci, o nichž se historie příliš lichotivě vyjadřuje /příloha č.11. Přesto lze předpokládat, že cestovní spojení mezi těmito středisky existovalo. Zvláště po porážce Slavníkovců, kdy byli Vršovci pověřeni zeměpanským dozorem nad poraženou Libicí. A to až do roku 1108, kdy tehdejší hradní správce, Vršovec Božej se synem Bořutou byli pro zradu přemyslovských zájmů zavražděni. Spojení možná představovalo jen stezku, po které se mohl pohybovat kůň. Po vybudování hradu Oldříše, vedla jistě i cesta do Prahy. Obě větve mohly vycházet od osečského přivozu, který udržoval spojení mezi Libicí a Oldříšem ležícími na protilehlých březích Labe. Jiných cest asi nebylo, neboť tehdejší obyvatelstvo seživilo z toho, co si samo vypěstovalo. Jen nepravidelně je asi navštěvovali cizí kupci s exotickým zbožím.

V pozdější době feudální bylo hlavní ekonomickou činností zemědělství. To připoutávalo poddaný lid k půdě a vylučovalo jakoukoli možnost a potřebu většího cestování. V rámci panství existovaly jen cesty sloužící zemědělské výrobě a dopravě jejich produktů. Pro vnější styk existovaly zemské cesty vojenské, využívané i pro správu země. Vývojem společnosti se pak stávaly spojnicemi jednotlivých ekonomických oblastí. Poblíž našich obcí, u Poděbrad, se dvě takové cesty křižovaly.

První z nich byla cesta hradecká, vedená od Prahy do východních Čech přes Poděbrady, Chlumeck a Hradec Králové. Ta i přes svoji důležitost, bývala při špatném počasí velmi rozblácená až neprůjezdná. O tom se přesvědčil sám císař Karel VI, když po své korunovaci v Praze 4. září 1723 se vydal, na pozvání hrabat Kinských, na nový, po něm pojmenováva-

vaný zámek Karlova koruna. Tuto jeho cestu proměnil déšť ve strastiplné putování. To břitce připomněl při slavném přivítání v Chlumci. Toto pokárání velmi neblaze působilo mezi přítomnými nejvyššími zemskými úředníky. S potřebnými úpravami této cesty, které zajišťovaly bezpečný průjezd v každé době bylo přesto započato až téměř po devadesáti letech. Stavba začala od Prahy v roce 1811. V roce 1817 byl pro ni zřízen v Poděbradech silniční komisariát, který řídil její pokračování na východ Čech.

Druhou cestou, která se s pražskou cestou u Poděbrad křižovala byla cesta zvaná "Žitavská", vedoucí od Kolína kolem Poděbrad, dále přes Nymburk, Mladou Boleslav až do saské Žitavy. Její trasa se dotýkala našich obcí Pňova, Předhradí a Osečka, což jim umožňovalo dobré spojení s okolím. Navrhovaná trasa využívala původní starou cestu z Kolína do Poděbrad, až k Osečku. Tam se od původního směru, vedoucího po "široké cestě" k Poděbradům, odchýlila a zamířila západněji přes les Bor, aby tak minula Poděbrady a volně pokračovala dále k Nymburku. Teprve v další etapě měla být část, vedoucí přes Pňov, Předhradí a Oseček napřímena tak, aby vedla od Kolína v prostoru za Nevou Vsí "V doubici" /příloha č.2., prostor 22/ přes Klipec, jehož široká náves, zvolená při jeho vzniku tomuto řešení nasvědčovala a zamířila mimo vesnice k vjezdu do lesa Boru. Ke řešení této změny byla svolána 6.května 1869 schůze zainteresovaných stran, jak to dokládá výdajová položka v pokladní knize obce Klipce. Na této schůzi, svolané do hospody v Osečku, byl přizvaným zástupcům obcí předložen tento záměr t.j. vést silnici mimo obce, přes Klipec, přímo k lesu Boru. To se ale klipceckým zástupcům nelíbilo. Znamenalo by to otevřít průjezd obcí v každé době i problémovým cestujícím i nezvaným hostům, když obec svůj prostor dosud zavírala na noc záverou. Ke jejich námitkám se přidali i hostinští, mající své živnosti při stávající silnici v Pňově, Předhradí a Osečku. Ti se stracovali o prosperitu svých hospod, neboť proižďející formani byli jejich stálou klientelou. Zvláště se cí-

til poškozen Oseček, kde se vybíralo mýtné a z formanů měla užitek i místní kovárna. Společným úsilím, podepřeným údajně bezplatným bydlením, poskytnutým vytyčovatelům budoucí trasy silnice, ubytovaným v pňovské hospodě, byla komise ovlivněna natolik, že novou silnici vytýčili prakticky po stejné trase. A tak nastal klid v Klipci a prosperita hospod byla zachována. Teprve na konci druhého tisíciletí se se v rozvojových dopravních plánech podobná verze znovu objevila.

Již při prvním uvedení silnice do provozu v roce 1828, bylo v Osečku zvoleno místo pro vybírání mýtného pro státní pokladnu a úkolem pověřena osečská hospoda. Její majitel postavil pro tento účel při silnici domek pro výběrčího a silnici vybavil závorou. Poplatek za projetí činil 16 krejcarů, pro domácí pak polovinu tj. 8 krejcarů. Po zmíněné rekonstrukci po roce 1869 bylo vybírání mýtného hospodě odňato a změněno na samostatnou činnost. Tu jako státní zaměstnanec převzal Václav Malý z Osečka čp.40. Výběr mýta trval až do roku 1905, kdy byl zrušen a umožněn volný průjezd. Z výběrčího se stal státní cestář, dohlížející na pořádek a starající se o běžnou údržbu silnice.

V roce 1929 provedena úprava okrasná silnice, odbočující za Pňovem na Velim. Následně v letech 1930-1931 byla státní silnice Kolín - Poděbrady rekonstruována a její povrch se měnil na bezprašný. Původní povrch byl nakypřen, navazena vrstva šterku a uválcována. Na tento podklad byla pokládána betonová vrstva o síle 25 - 30 cm, při celkové šířce 6 metrů. Postupně byly pokládány jednotlivé pláty o délce asi 10 metrů. Práce v úseku od Poděbrad až k odbočce na Velim prováděla firma Ing. Diviš, stavby silnic Praha. Úsek pokračující od odbočky na Velim ke Kolínu stavěla firma Kotland Praha. Po této rekonstrukci byl dosazen i nový cestář, kterým byl František Martínek, který v roce 1933 koupil v Předhradí čp.54. Po něm pak nastoupil Miloslav Málek z Předhradí čp.80. Jeho šinnost skončila po roce 1946, kdy byla péče o silnici ^{centralizována} Po roce 2000 byl na celý povrch položen

asfaltový koberec a prostor mezi Pňovem a Předhradím rozšířen o 2 metry pro nemotorovou dopravu.

Následně po dokončení průjezdní státní silnice v roce 1931 byla řešena stavba okresní silnice z Předhradí do Sokolče, kde fungoval mlýn s pekárnou zásobující celé okolí. Stavbu organizoval okres, který provedl potřebný výkup pozemků za 8 Kč/m². Celkový náklad na stavbu činil 1,241.027 Kč. Na něm se vedle státní dotace, podílely obce poměrnou částkou podle délky silnice v jejich katastr, Vlastní stavbu z Předhradí do Sokolče s odbočkou přes Klipec až k silnici do Velimi, postavila firma Mašita a Bořkovec z Prahy.

Dostupnost železničního spojení bylo na trať Praha-Kolín-Pardubice, otevřeno v roce 1846 ze stanice Velim, která byla zřízena o něco později při založení cukrovaru 1867 a továrny na cikorii 1869.

Druhá možnost železničního spojení bylo ze stanice Velký Osek, přes osečský přívod až do roku 1955, na trať Kolín-Poděbrady-Nymburk, otevřené po roce 1870.

Po roce 1950 byly zřízeny autobusové linky, které obyvatelům usnadnily i cesty do zaměstnání. Byly to linky Kolín-Vítězov-Velim-Pňov-Předhradí-Oseček-Kluk -
-Poděbrady.

Pečky-Cerhenice-Sokoleč-Předhradí-Oseček-Kluk-Poděbrady.

M Í S T N Í P O V Ě S T I.
P Ř E D H R A D Í.

O uvěznění knížete Oldřicha.

Polský kníže Boleslav Chrabý, se v letech 1003-1004 zmocnil vlády v Čechách a usadil se na Pražském hradě. Oldřicha, syna českého knížete Boleslava II., dal uvěznit ve věži. Jeden Vršovec, Kochan, poradil Boleslavu Chrabrému, aby nechal Oldřicha popravit. Ten proradného Vršovce poslechl a poslal kata a zbrojný lid, aby vraždu Oldřicha vykonali. Ten se o nekalém záměru Boleslavově dověděl a prosil proto o pomoc svatého Jana Křtitele, který již dříve jeho rodu pomohl. Svatý Jan Křtitel vyslyšel Oldřichovu prosbu a přenesl ho na hrad Oldříš. Když se poddaní dověděli, že jejich kníže Oldřich je na hradě, shromáždili se kolem hradu. Kníže s nimi táhl na Prahu, hrad dobyl a Poláky s jejich knížetem vyhnal z Čech. Kníže pak z vděčnosti za svoji záchranu, postavil na hradě kostel a zasvětil ho svatému Janu Křtiteli.

O sličné Boženě.

Podle pověstí a tradice vystavěl hrad Oldříš kníže Oldřich pro svoji nastávající ženu Boženu. Ta pocházela z prostého rodu ze vzdálené Peruce. Zde na Oldříši prý žila, učila se vybranému chování a zvykům spojeným s životem na knížecím dvoře. Potom teprve přesídlila na Pražský hrad. Na Oldříš a do zdejšího kraje se prý ráda vracívala se svým malým synem Břetislavem.

P Ň O V.

O Památném dubu.

U Pňova rostl jeden z nejstarších dubů v celém kraji, s obvodem kmene 660 cm /příloha č.10/. Podle pověsti rostl na nádvoří dnes již zaniklé tvrze. Sedávala pod ním sličná pana, dcera majitele tvrze. Ten chystal vdavky této své jediné dcery s urozeným, bohatým, ale mnohem starším a ošklivým ženichem, aby jeho bohatství pomohlo zbavit chátrající tvrz dluhů. Dceři se do takové svatby vůbec nechtělo. Každého

večera sedávala u u starého vykotlaného dubu na nádvoří a naříkala nad svým osudem. Prosila strom aby jí pomohl. Den před svatebním obřadem znovu usedla ke kořenům jediného přítele- starého dubu. Tu se zatáhla obloha černými mraky a zvedl se strašlivý vítr. Hrozné kvílení vichřice vyděsilo obyvatele pňovské tvrže tak, že se nikdo neodvážil vyjít na nádvoří. V tom se najednou otevřela velká dutina v kmeni stromu a nešťastná panna v ní zmizela navždy. Nikdo již ubohou dívku nikdy nespatriil. Jen za tichých nocí, kdy měsíční svit osvětloval mohutný dub, se z něho ozýval překrásný lahodný a tichý dívčí zpěv.

O vodníkovi.

Tak jako v jiných labských tůních, tak i v Pňově měli svého vodníka. Dle pověsti starý několik stovek roků a dobrák, nikdo nepamatoval, že by někomu ublížil. Měl rád teplo a své staré kosti rád vyhříval na říčních písčínách a na měkké trávě na labských březích. Lidé ho měli rádi a v zimě dovolovali aby své staré tělo vyhříval u nich v chalupách na peci nebo u kamen pod medencem.

Tak jako každému vodníkovi kapala mu ze šůsku jeho zeleného kabátu voda. Jeden v místě nový, čeledín neznalý ještě místního hastrmana, začal mu pro kapající šos posmívat. V létě pak, kdy chladivé vody Labe dopřávaly mládeži příjemné koupele, ponořil se do jeho vln i onen čeledín. Ponořil a již ho nikdo nespatriil. Jeho tělo se nenašlo. Lidé si vypravovali, že to byla pomsta starého hastrmana, který se již neukázal.

K tomu poznámka:

Labské tůně pod Pňovem bývaly opravdu zrádné svědčí skutečná událost popsaná dále ve stati "Labe", kdy se v roce 1917 někde v těchto místech utopily dvě sestry Kludských a jejich těla se také nenašla. Odnesl je proud až k Osečku. Takže těla neodnesl hastrman, ale labský proud.

O S E Č E K.

O Košineckém.

Místní pověst vztahující se k jménu Košinecký, po němž je nazvána i část katastru /příloha č.2, prostor 60/, má několik verzí.

I.

Tuto verzi uveřejnil Kolínský deník 25.2.2000.

V místních lesích bylo sídlo loupežníků, kterým vládl schudlý rytíř Košinecký. Tlupa nešetřila chudých ani bohatých. Byla známa svou krutostí a rafinovaností. Marně je stíhali ozbrojenci Kolína i Poděbrad. Košinecký se prý ztrácel v hlubokých lesích, jako pocestný v bažinách. Nakonec proti němu zasáhli královští vojáci. Byl dopaden, souzen a popraven. Ani po smrti nedal pokoj a údajně se zjevoval o polednách na přízračném koni na lesních cestách a mýtinách, kde děsil pocestné, dřevorubce a pasáky. Nakonec byl zaklet v hastrmana a strašil u jezírka.

II.

Tuto verzi, sokolečskou, uveřejnily Velímské noviny v červnu 2002.

Na pokraji Sokolče žily dvě chudobné rodiny. Oba otcové se vypravili do lesa na dříví. Když po práci, při odpočinku se pustili do svého skromného oběda, který si přinesli, uviděli přijíždět rytíře v brnění. Když dojel k nim, seskočil z koně a hromovým hlasem se tázal: "Jak se opovažujete kácet v mém lese?" Kurážnější z dřevorubců mu odpověděl: "Jsme chudí, vzácný pane, chceme se také ohřát a jídla uvařit, prosíme odpusť nám". Rytíř odpověděl: "Odpouštím vám, ale ať vás tu více nespátřím" a zmizel. Muži, když se vzpamatovali z údivu, rychle z lesa odešli. Událost se rychle roznesla. Někteří nevěřící se šli sami do lesa přesvědčit. Když se jim přízrak objevil, rychle z lesa utekli.

III.

Tuto třetí verzi "osečskou" jsem slyšel od mého děda Matěje Šťasrného, rolníka z Osečka čp.10 / *1868 + 1953/ a ta zněla takto:

Košinecký býval lakodným hospodářem. Ten v touze po majetku chodíval v noci po polích a přestavoval hraniční mezníky mezi poli ve svůj prospěch. Za to byl sousedy ještě za života proklet. Toto prokletí způsobilo, že po své smrti nenašel pokoje, ale byl odsouzen chodit, s mezníkem na rameni, vždy večer po polních cestách, kde své hříšné dílo za života prováděl a při tom volat: "Kam ten mezník dám?". Nikdo mu ale neodpovídal, každý se strachem před ním utíkal. Až se našel jeden odvážný pocestný, který se nezalekla pohotově odpověděl: "Kdes ho vzal, tam ho dej". Na to mu Košinecký odpověděl: "Zaplať ti to Pán Bůh, dobrý člověče". a zmizel navždy. Touto odpovědí byl konečně uložené kladby zbaven, došel posmrtného pokoje a jeho strašení ustalo.

Závěr vypravěč doplnil křesťanským výchovným připomenutím z Desatera Božích přikázání "N E P O K R A D E Š".

G L Ů C K Z U později K L I P E C.

Jak se obec založená v roce 1775 ke svému jménu dostala, o tom existují dvě verze.

První je uvedena v "Adresáři/okresu Poděbradského" z roku 1902, který uvádí:

Když se rozdělovaly panské dvory, šli vlastníci ukoupených pozemků v roce 1785 při stavbě k někdejšímu vrchnímu Janu z Baiervecku ujednatí, jak tuto ves nazvati měli. Vrchní odpověděl: "Glück zu" t.j. ke štěstí, jako by chtěl přátí ke šťastnému dokončení stavby. Majetníci tento pozdrav přijali za jméno nově stavěné obce.

Druhá verze, uvedená v kronice klipecké, z pera Václava Bunce, rolníka z Klipce čp.6 narozeného v roce 1882, uvádí:

Když pruský král Bedřich v roce 1757, poražený na kopci

Bedřichově u Kolína, přešel směrem k Nymburku, tak spatřil pastýřskou chýši, která stála mezi dnešním Klipcem a Sokolčí, v níž se nadál dostat něco k občerstvení. Zastavil a po napití prohodil ke svému pobočníku: "Es komt mir Glůck zu". Glůckzu zůstalo pak pojmenováním této chaty a později naše osada tento název přijala.

Vyslovené přání, bylo jejich vlastním, aby útěk z prohrané bitvy u Kolína šťastně skončil. Tuto událost si obyvatelé této chaty, údajně původně zvané "katovna", nenechali pro sebe a o vzácné návštěvě vyprávěli dále a tak původní hanlivé pojmenování chaty bylo zapomenuto.

Při porovnání pravdivosti obou verzí jsem zjistil, že v matrice narozených - listině úřední-, se jméno Glůckzu objevuje již dříve, než uvádí verze první. Matrika narozených "M 15-12 Předhradí", uložená v oblastním archivu v Praze, uvádí v zápise na straně 51 ze dne 15.10.1777 u narození Doroty Polákové bydliště Glůcku č.4. Tamtéž v zápise o narození Anny, dcery Pavla a Anny Kolenáčových, je rovněž uvedeno místo narození Glůckzu č.14.

Porovnáme-li časové údaje a dobové souvislosti obou verzí, pak se první jeví jako umělá. Oslavuje již vyznamenaného vrchního Jana Baiervecka, po kterém byla pojmenována v roce 1782 i tehdy nově vyrůstající část Velimi. Blíže pravdy je tedy verze druhá. Po vzniku republiky v roce 1918 mění občané oficiálně jméno obce na česky znějící

K L I P E C.

Toto pojmenování kolov alo a bylo užíváno občany již daleko dříve. Verzi o jeho vzniku vyprávěl rolník Josef Minařík z Klipce čp.22 Vlastimilu Horáčkovi z čp.38 takto:

Uprostřed polí, po zaniklé vsi Popovice, stála za dob pňovského dvora stodola, do které se shromažďovalo sklizené obilí před výmlatem. Na půli cesty mezi stodolou a pňovským dvorem, v místech dnešního Horáčkova domu čp. 38 v Klipci, asi uprostřed obdělávaných polí dvora, stávala při cestě panská kovárna. Kovárně se mezi lidem říkávalo "pec". Držitelem této kovárny byla rodina kovářů z nedaleké vsi

Kly sloučené v roce 1641 s Velimí, která rovněž patřila k poděbradskému panství, tak jako dvůr pňovský. Spojením místa původu kovářské rodiny a lidovým pojmenováním kovárny vznikl KLY-PEC, lidově Klipec. Toto staré místní pojmenování bylo připomenuto při hledání nového jména a obec zbavující se německého názvu, přijala toto pojmenování za své. Tolik Josef Minařík. To bylo i převzato do pojednání o vzniku Klipce, zpracované v roce 2003.

Pozdějším porovnáním s podobně vzniklou osadou ve stejné době ve vedlejší Velimí, pojmenovanou po správci poděbradského panství "Baierveck", dnes částí Velimí zvané "Fajberk", se nabízí následující zjednodušená verze. Tak jako postupným zkomolením a počestěním vznikl Fajberk, tak se mohlo stát v případě Glückzu. Vyslovíme-li toto pojmenování s předložkou, tak se dnešnímu jménu velice blíží. Na příklad "do Glückzu" se lehce počestilo na "do Klipcu".

Počestování německých slov v době národního obrození v 19. století bylo velice rozšířené a tak možno považovat tuto verzi za bližší skutečnosti, než trochu umělou a těžkopádné spojení původu kovářské rodiny a vlastní kovárny.

Cenný nález na poli.

V roce 1757, při bitvě z Kolína, byl ještě neobydlený prostor dnešního Klipce, svědkem nástupu a ústupu pruských vojsk. Možno soudit, že byl místem ležení týlu pruského pluku. O tom svědčí i pověst o cenném nálezu která vypovídá:

Svého času pracoval na poli jeden klipecký sedlák. Při orání narazilo rádlu jeho pluhu na nějaký kovový předmět. I poslal svého čeledína domů, pro potřebné nářadí, aby nález mohli vykopat. Po jeho návratu společně vyzvedli ze země železnou skříňku, ale prázdnou. Tak to po svém návratu domů, vyličili svým zvědavým sousedům. Na příhodu se pomalu zapomnělo. Po čase se sedlák ze vsi odstěhoval a koupil domek jinde. Když mu jeho tři dcery dorostly, tak je postupně provdával za dobře situované ženichy. Obecný lid usoudil, že provdávání jeho dcer do zámožných rodů muselo být ale

podepřeno štědrým věnem nevěst. Zapomenutá příhoda s nálezem se znovu připomněla, ale s opraveným koncem. Hospodář měl poslat svého pomocníka pro nářadí záměrně, aby sám beze svědků mohl objevenou věc prozkoumat, skříňku otevřít a cenný obsah vybrat a ukrýt.

Zůstává otazník, zda v případě nálezu pokladu se jedná o doměňku či skutečnost. Sám nález potvrzuje, že v těchto místech bylo vojenské ležení. V případě pokladu, mohl někdo v ústupovém zmatku, ukrýt vojenskou pokladnu s úmyslem, vrátit se později pro její cenný obsah. Fachateli návratu dopřáno, nebo se sám nedožil a tak případná zahrabaná kořist se dostala na světlo světa až po stu letech.

L A B E .

Labe, jako každá řeka, nabízelo určité existenční jistoty pro život lidí, kteří odpradávná osidlovali jeho břehy. Tak tomu bylo i v naší krajině středního Labe. Ale labský nespoutaný proud se ve volné přírodě, nechoval se k lidskému osídlení vždy vlídně. V naší krajině, v lehkém pískovém podloží, měnil během doby své hlavní řečiště a tak často negativně ovlivňoval osídlování svého okolí.

To dokazuje hrad Oldříš, který ve své době v sousedství Labe vybudován a který časem labské vlny postupně odnesly. Podobně dopadla i osada Sádová dále po proudu Labe.

V labských vlnách skončila i prapůvodní část předhradí hradu Oldříše, stojící v půlkruhu před vlastním hradem. Zůstala jen jeho západní část, které ale pravidelně povodně ohrožovaly a ničily. To dokladuje zpráva o krčmě, která ještě v roce 1631 stála, aby v roce 1635 při jarní povodni zmizela ve vlnách Labe docela. Dále je zapsáno, že zmizel i původní statek Jana Kůrky "pobrán s celým stavením a polem okolo". Opodál od jeho zbytku vzniklo dnešní čp.17. O statku čp.4 se zachovala zpráva že "voda stavení pobořila a všechno dříví odnesla". A tak pobořená stavení byla překládána na jiná obecní místa.

Chceme-li si učiniti představu o pravděpodobném vývoji a tisíciletých proměnách labského toku, nechme se vést následujícím výkladem Dr. Hellicha z Poděbrad. Ten se na počátku dvacátého století, při svých místních archeologických výzkumech i tímto problémem zabýval. S použitím místní katastrální mapy /příloha č.12/ tyto staré labské toky popsal následovně:

Stopujeme tok Labe proti proudu, shledáváme, že vycházel od levšího boku tekoucího Labe až na samých hranicích pňovských a novovesských a odtud se vinul skoro přímým směrem k severu přes parc. č.104, 105, 106, 98, 97, 95 až po samu ves Pňov. Před touto vsí již od louky parc. č.106 se tok rozděloval na dvě ramena nestejného stáří a vytvořil

tak rozsáhlý ostrov, na němž se nacházelo staré hradiště pněvské /dnes p.č.107/1/. Pod hradištěm s bývalým mlýnem se tato ramena křižují. Starší tok směřoval od louky p.č. 106 k pněvské myslivně, kde se dotýká Starého Labe v roce 1819 přetrženého a táhl se přes tůně 97 a 96, mezi nimiž stával mlýn, zanechávaje hradiště pněvské po levé straně a dělil se pod mlýnem opět na dvě ramena různého stáří.

Starší tok vybočoval od p.č 95 směrem poněkud západním, přes severovýchodní část Pňova, kde nyní několik chalup stojí, přes p.č49 v katastru pňovském, přes pole far-ské v Předhradí č.22 na kterém se obracel náhle na východ a proudil loukou p.č.23,57,53,54 , bezprostředně po jižní straně tvrze předhradské, napříč přetínal tok předhradský roku 1819 přetržený a zregulovaný a tak dělil nynější statek obce Předhradské od lesů panských a západní stranu lesa předhradského. Zbytkem tohoto toku je tůň p.č.74, ležící proti Předhradí mezi starým a novým Labem /dnešní "Jezírko" Od tůně p.č.74 obracel se tento tok k Osečku v mírném oblouku a odtud tek l náhle na východ uprostřed lesů libických ke vsi Libice, tam se s určitostí stopovat nedá. Tento tok je dnes úplně suchý, ano i v pole přeměněný, což svědčí o jeho vysokém stáří. Pro lepší orientaci označíme tento tok písmenem A.

Druhý tok se pod mlýnem náhle obracel na východ a sice od p.č.95 přes bažiny p.č. 92,66,91,90 a přetínal obě koryta labská a to jak Labe předhradské roku 1819 přetržené tak i nynější tekoucí Labe obtékal jihovýchodní hranici zádušního lesa předhradského a ztrácel se v rozlitiích lab-ských směrem k Velkému Oseku. Toto rameno je ještě dnes močálavité a je protkáno četnými tůněmi vodou naplněnými, zvláště na pravém břehu tekoucího Labe. . Mám za to, že to- to rameno je odpad labský od někdejšího mlýna pňovského ze XIII. nebo XIV.století. Označme jej písmenem B.

Hlavní rameno starého toku, které se před Pňovem od louky p.č.106 oddělovalo a teklo přes p.č. 103,104,100,98,

95 jest z těchto vyličených toků nejmladší, obtékalo hrádiště pňevské po západní straně dotýkalo se samé vsi Pňova a spojovalo se pod mlýnem opět s tokem B. Označíme ho písmenem C. Mlýn pňovský zůstal na suchu, bezpochyby obrácním toku Labe od hranic novoveských na východní stranu do lesů veltrubských.

Tak staré labské toky v našem okolí vystopoval a zaznamenal poděbradský badatel a místní historik Dr. Jan Hellich.

Změny labdkého toku pokračovaly po staletí dále. Navážeme-li na závěr Hellichova výše uvedeného zjištění a s pohledem na katastrální mapu, pak další změna mohla nastat když Labe se opět vrátilo z lesů veltrubských zpět před lesem Židovkou p.č. 88, dnes v mapě vyznačenými mokřinami. Hladní proud se obracel k severu a po p.č. 948 zamířil pod Předhradí a dále pak po p.č. 251 dále k Osečku. Tento obrat zřetelně stará mapa /příloha č. 13./ zobrazuje.

Změny labského toku umožňovala bohatě rovinatá krajina s lehkým pískovým podložím. To ovlivňovaly i rozsáhlé povodně, měnící řeku v rozlitiny v nepřehlednutelné šíři, sahající od Předhradí až k Velkému Oseku. Takové povodně bývaly časté. Ochromovaly svojí silou a dravostí, voda b rala vše co jí přišlo do cesty. Labe se rozlébalo i vícekrát do roka. Vedle pravidelných povodní z jarního tání, přicházely náhlé povodně po dlouhotrvajících deštích, v době senoseče a žní, kdy škody bývaly daleko vyšší. Jarní vysoký stav vody a její pomalý odpad ze vzdálených pozemků znemožňovaly rolníkům včas osívat pole. Ještě hůře bývalo při povodních v době sklizní, kdy rozlité vody zvaly a bahnem pokrýly pěstované plodiny a louky, odnášely posečené obilí a i rozmáčenou ornici.

Takovou povodeň zaznamenala pňovská kronika v roce 1926: " Jaro bylo suché, rolníci ještě zaseli ale pak nastaly deště, které trvaly s malými přestávkami až do listopadu. Následkem toho byla úroda malá, někde žádná. Hladina rozlitého Labe dosahovala v červnu v polích až do výše bla-

klasů. Voda v Pňově dostahovala až k samým vratům u domů čp. 24 a 30."

Podobná povodeň přišla v srpnu v roce 1938. Tu jsem zažil jako jedenáctiletý kluk. My mladí jsme to považovali za senzaci a tak jsme stupající hladinu Labe na konci školních prázdnin podrobně sledovali. Vzpomínám na to co mi v paměti zůstalo. Labské koryto se plnilo, jeho prudký proud unášel nejen jednotlivá dřeva či kmene, ale i chlívky, psí boudy a utopená zvířata. Plavala ale i úroda, proud nesl řadu obilních hrodků, které pluly po hladině tak, jak je voda zvedla z pole. Uzavřené stavidlo, přes které ústilo Staré Labe do hlavního toku, zatím odolávalo i když voda kolem hradítka silně přištila. Můj strýc, Jaroslav Němeček rolník v Předhradí čp.5, který byl chovatelem obecních plenenných býků, užíval pro jejich krmení obecní louku "bejkovku", ležící poblíž stavidla. Uhadl situaci a usoudil, že by bylo škoda kdyby tam narostlá otava měla být zaplavena a zavalena bahnem. Rozhodl rychle louku posekat a a posečenou otavu odvézt. Rychlé posekání se podařilo, ale při nakládání již docházelo k přelivu hraze koryta Labe v jejím nejnižším místě nad stavidlem. Asi 100 metrů po proudu začala voda hráz nahlodávat a rozrušovat. Otvor se rychle zvětšoval a voda s hukotem vylévala z koryta, na níže položenou louku. Zbytek posečené trávy byl ponechán osudu, osazenstvo rychle nasedlo na povoz a "práskli jsme do koní". Než jsme dojeli pod "Rampírův kopeček" u čp.19. pode vsí, šli koně již po kolena ve vodě. Rozlitina byla souvislá od Předhradí až do lesůk Velkému Oseku. Obecní strážník Václav Křepela objížděl na pramičce vodou vytvážené ostrůvky a odvážel uvězněnou zvěř, která ztratila svoji plachost a odvozu se nebránila. Dodnes si vybavuji plovoucího, hlasitě vřeštícího křečka, který se uchytil na větví stromu a i on se nechal odvézt. Byla to čtvrtá nejhorší povodeň od roku 1746, jak zaznamenal poděbradský vodoměr, jak uvedeno dále.

Aby se těmto škodám bránilo, byly v každé době prováděny určité práce a úpravy. Tak v letech 1688-1690 za správy poděbradského hejtmána Salze z Lindenfeldsu byly z rozkazu české královské komory, provedeny jakési ochranné úpravy o kterých se ale bližší záznamy nedochovaly. Větší stavební úpravy byly provedeny v roce 1700, podle návrhů přísežných mlynářů pražských. To byly v labském korytě, podél vsi, zřízeny pilotové hráze, vyčnívající do třetiny toku tak aby odvracely vodní proud do jiného směru. Různé svépomocné úpravy se prováděly i jinde, na příklad v Osečku za přívozem a v oblasti "V pytli".

Stálé nebezpečí velkých povodní se zmenšilo až prokopáním nového koryta proveném po roce 1819, které vzdálilo tok Labe východněji od Předhradí a Pňova, prakticky do míst koryta dnešního. Tím se tok řeky napřímil, což umožňovalo rychlejší průtok bez rozlivu.

Vedlejší efektem této zdařilé akce bylo ale oddělení části katastru obce Předhradí, která se ocitla na novém pravém břehu Labe. Byla to část majetku předhražské katolické fary. Tu pak farní hajní ošetřovali prostřednictvím přívozu, zvaném "Holanův", který fungoval až do dvacátých let dvacátého století. Přecházel se v místech poprodního konce dnešní plavební komory jezu. Naproti tomu se na levý břeh, na stranu pňovskou dostala část lesa z katastru veltrubského zvaného "Ve farářství" /příloha č. 2, oblast 21/, patrně dříve patřící záduší veltrubskému. Tu v roce 1925 odkoupil oš veltrubského velkostatkáře Roubíčka Matěj Nemeček rolník z Pňova čp.34.

V tomto vybudovaném korytě bývalo jeho dno mělké, umožňující v některých místech přebrodění. V místech Holanova přívozu, kolem roku 1900, tam přecházel i dobytek tam vyháněný na pastvu. Ale výše od něho proti proudu, kde koryto procházelo starými tůněmi, bývaly i zrádné víry. To se stalo osudným lidem cizím, místních počtů neznalých, Byly to Růžena /22 roků/ a Anna /20 roků/ z rodiny Kludských z kočovné zábavné společnosti, která v roce 1917 předváděla u

nás první český biograf. Tato dvě děvčata zde při svém koupání 16.6.1917 utonula. Jejich těla odnesl Labský proud až k Osečku, kde byla v prostoru bývalého koupaliště nalezena. V tom místě připomíná jejich nález pomníček na pravém břehu. Jejich těla byla pohřbena na katolickém hřbitově v Předhradí.

Tyto provedené úpravy zatím chránily obce před přímým nebezpečím povodní. Zůstala ale hrozba z povzdálí, z oblasti proti proudu před Pňovem z míst "Na Kosově". /příloha č.2/. Tam, když se voda přelila přes nízký břeh a vlila se do starého řečiště, tak přes katastr pňovský, zatopila předhradská farská luka a celý prostor kolem Starého Labe. Příléhavě se jí říkalo "voda kosovská". Nejpověstnější byla v roce 1846, kdy se její proud valil i příkopem, který odbočoval ze středu farské louky p.č.22 do zahrady domu čp.8 /dnešnímu objektu Zemědělského družstva/ a pak přes cestu, kde se ztrácela mezi domy čp.15 a 17, v místě dnes zastavěném domem čp.52.

Poznámka: Tento úkaz pomohl Dr. Hellichovi při pátrání po hradu Oldřiši, který identifikoval tento příkop jako hradní /příloha č. 12/. To se potvrdilo v roce 1998, kdy zde byl pokládán zemní telefonní kabel.

Poslední velká voda, která tento prostor zaplavila byla voda letní v předu zmíněném roce 1926. Výška její hladiny byla jen asi o 30 cm nižší, než pověstná z roku 1846.

Všechny povodně od roku 1746 zaznamenával poděbradský vodoměr, zobrazený na prvním pilíři mostního oblouku zátopového mostu v místě jeho podjezdu ke koupališti v Poděbradech. Výšky v cm jsou měřeny od terénu u paty pilíře, která je asi 200 cm nad nynější normální hladinou Labe, pod říčním mostem poděbradským.

Vodoměr udává následující hodnoty v cm takto:

214	1.2.1848
181	26.6.1926
151	9.3.1891
135,5	4.9.1938
119	11.2.1746
100	1956
87,5	1870,1901
61	5.8.1896
35	5.3.1897
12,5	1910

Poznámka: Výška vody zaznamenaná 4.9.1938, odpovídala v Předhradí výšce madla u mostku přes Staré Labe.

Jak zřejmo, bývaly tyto povodně tak pravidelným úkazem, že veřejná správa je ponechávala prakticky bez povšimnutí. Až teprve zničující letní povodeň v roce 1926 a následující jarní povodeň v roce 1929, kdy silné ledy po tuhé zimě hrozily ucpáním koryta řeky, byla zahájena jednání o nutných úpravách. Ty vyvrcholily v roce 1932, kdy se tento problém dostal až před zemskou komisi, zpracovávající celkový plán splavnění Labe. Tím se teprve začínal naplňovat slib, daný již v roce 1901 rakouským parlamentem českým zástupcům, že v případě jejich podpory pro stavbu železnice v Alpách, podporí rakouští poslanci následně splavnění Labe. Železnice se postavila, ale k splavnění Labe následně nedošlo.

Vlastní práce byly zahájeny roku 1933 úpravou břehů, jejich dlážděním kamennou dlažbou. Potřebný kámen byl dovážen z novoveského lomu u zemřelém Josefu Němečkovi. Lom zakoupil dodavatel stavby firma Kapsa a Müller, pozdější Vodní stavby, která zahájila pro tento účel znovu těžbu. Kámen byl dovážen místními autodopravci k osečskému přivozu a odtud na místo zpracování úzkokolejnou drážkou po souši, nebo pontony tažené proti proudu po Labi parníčkem. Ty po vyložení přinášel zpět k novému naložení sám labský proud.

Prvním pravidelným využitím byla lodní doprava uhlí ze severočeské pánve do nově postavené uhelné elektrárny ve Chvaleticích. S otevřením této lodní dopravy po Labi, byl v roce 1955 zrušen bez náhrady přívoz v Osečku. Tím po zamítnutí zřídit u jezu přechodovou lávku, byla definitivně ztraceno spojení s Velkým Osekem.

Zanikl tak přívoz s tisíciletou historií. Tuto jeho dávnou historickou existenci předpokládají dějinné skutečnosti. Na konci prvního tisíciletí našeho letopočtu vyrostla na pravém labském břehu Libice, sídlo známých Slavníkovců, které v roce 996 vyvrátili a pokořili Přemyslovci. V té době, jistě se záměrem ochrany zájmů přemyslovských knížat, byl na levém břehu Labe budován hrad Oldříš. Pro přímé spojení dozoru s pokořenou Libicí jistě existoval spoj z levého břehu Labe na pravý, a tím byl jistě přívoz. Historických dokladů ale z této doby není. Ty se objevily až v době pozdější. Ty použil spisovatel Bohumil Říha v historickém románu o Jiříkovi z Poděbrad "Čekání na krále". Tam popisuje cesty Marka z Týnce, velitele Jiříkovy vojenské družiny v roce 1457. Ten osečský přívoz užíval při svých cestách ze svého Týnce na Poděbrady. A že byl Markovi tento přívoz velmi blízký svědčí skutečnost, že ten byl domovem jeho ženy Terezy, kterou poznal na poděbradském zámku, jako společnici Jiříkových dětí. I skutečnost, že dcera osečského převozníka se dostala do zámecké společnosti dává tušit, že přívoz byl známým a používaným dopravním prostředkem¹ pro obyvatele poděbradského zámku.

Přívoz měnil svoje skutečné místo, tak jak ho určoval měnící se tok Labe. Definitivní místo našel až po roce 1819 po prvních provedených úpravách labského toku. Úlohu převozníků zastávali při své práci osečtí obecní pastýři. Až v roce 1876 postavila obec místo pastýřské boudy, zděný domek, který se stal sídlem stálých převozníků, kteří převáželi pravidelně, na požádání v každku denní dobu, až do roku 1955 kdy byl, jak uvedeno zrušen. čímž tisícileté spojení obou břehů zaniklo/Příloha č. 15./

Po dostavbě jezu byla postupně hodnoceny vedlejší efekty, zvláště předem vyslovený názor, že stavbou jezu se postupně sníží hladina spodních vod v oblasti pod jezem a ovlivní vegetaci v širokém okolí. Dva jezy, postavené za sebou, dřívější u Klavary s rozdílem hladin 210 cm a u Předhradí s rozdílem 190 cm, tuto obavu naplnily. V Předhradí klesala voda ve studních. Na příklad v čp.90 to bylo postupně až o 60 cm a ve staré studni v čp.64 zmizela voda úplně. Znatelně poklesla i hladina Starého Labe. Tento argument vyvolal jednání o stavbě zavodňovacího kanálu na trase Klavary - Hradiško u Nymburka. Ten měl udržovat výšku hladiny spodní vody a tím zajistit vegeční stabilitu v celé oblasti. První zahájila budování místního zavodňovacího kanálu obec Předhradí spolu s místními rybáři a to s využitím koryta Starého Labe. Ten napájený nad jezem přes ovládací hradítko a vedený přes Staré Labe zavodňuje pod Předhradím 6 - 8 hektarů luk a porostlin a zároveň udržuje stabilní hladinu spodní vody, s možným odpouštěním přes stavidlo "U hrdla" zpět do Labe.

Pozdější vlhká léta dala ale původnímu projektu kanálu Klavary - Hradištko zapomenout. Provedly se jen vedlejší místní úpravy, spíše jako odvodňovací. Odpadní vodní příkop z velímské Čokoládovny byl sveden přímo do Labe a oklika přes Klipec a Oseček zrušena. Místo toho byl v prostoru kolem Kliče veden nový příkop, který zhruba sledoval starou trasu, ale byl před Osečkem sveden do kanálu vedoucího od Starého Labe končícího stavidlem "U hrdla". Podobný kanál byl vybudován od Sokolče, který prochází severně od Osečka a ústí bez regulačního hradítka do Labe mezi chatami a lesem.

Tím mnohaleté úpravy labského toku zkončily a Labe proudící kolem našeho levobřežního osídlení, vplulo klidně do třetího tisíciletí.

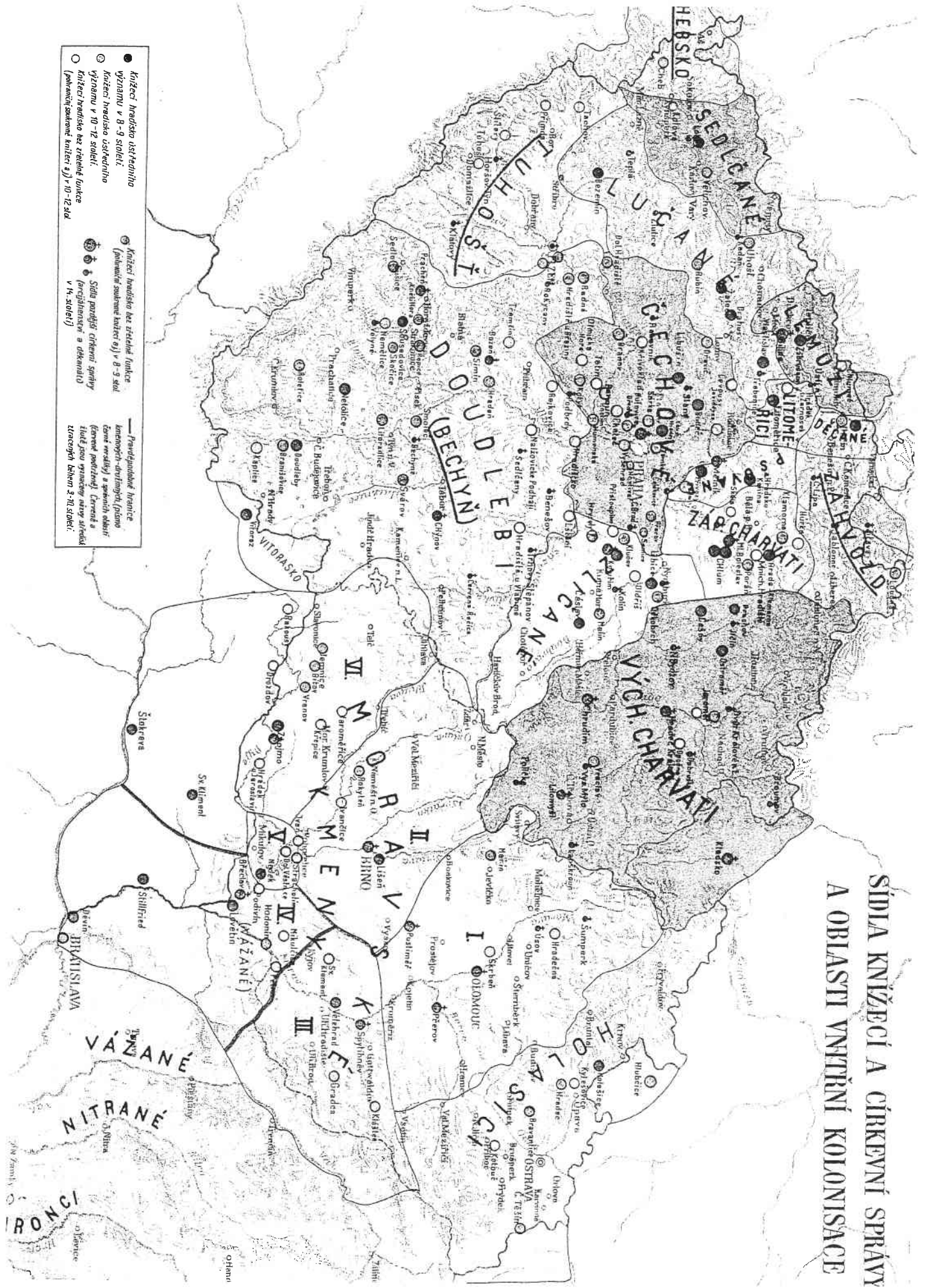
Použité podklady.

- Kde ležel hrad Oldříš - Dr. Jan Hellich, Památky archeologické , roční XX.
- Věstník Poděbradska 1903, 1904, 1906
- Poděbradsko minulosti a přítomnosti - 1906
- Poděbradsko , III.díl - 1938
- Adresář okresu Poděbrady - 1902
- Místní jména v Čechách- Dr. Profous
- Paměti osad na Kolínsku a Kouřimsku - 1915
- Dějiny národu českého v Čechách a na Moravě-
František Palacký - 1939
- Berní rula 1653 - 12 Hradecký kraj - vydání 1953
- Statistické informace - 1971
- Pozemkové změny poděbradského velkostatku 1781
Oblastní archiv Benešov
- Matrika narozených M 15-12 Předhradí
Oblastní archiv Praha
- Obecní kronika Předhradí
- Obecní kronika Fňova
- Obecní kronika Klipce
- Protokoly Místní školní rady Předhradí
- Kapitoly z dějin obce Velimi- 1982
- Paměti Jana Františka Vaváka, rychtáře milčického
1791 - 1801, vydání v roce 1915
- Záznamy Václava Potměšila z Osečka čp.25 - 1542 - 1953
- Kaplanka - příloha Nymburska - 1996
- Slovo k historii - Vyvraždění Slavníkovců - 1992
- Legionářská tradice - 1996
- Vlastivědný zpravodaj Polabí č. 36 - 2002
- Čekání na krále - Bohumil Říha - 1979
- Velké postavy rodu Kinských - Ivan Brož - 1997
- Truhlice pověstí a starých příběhů okresu Nymburk
Bohumil Tuzar - 2003

PŘÍLOHY .

1. Kmenové osídlení Čech.
2. Zemědělský místopis.
3. Plastiky z oldříšského kostela.
4. Staré Zálabí v Předhradí.
5. Náhrobek Aničky, dcery Jaņa Jiříka z Brauče.
6. Erb rodu Krulišů.
7. Poloha osady Sádová.
8. a, b, Dopis Pňova - osvětlení transformátoru.
9. a, b,
c, d. Dopis vládě ČSSR.
10. Památný dub v Pňově.
11. Stará Kouřim.
12. Labské toky.
13. Staré Labe.
14. Labské zdymadlo.
15. Osečský přívoz.

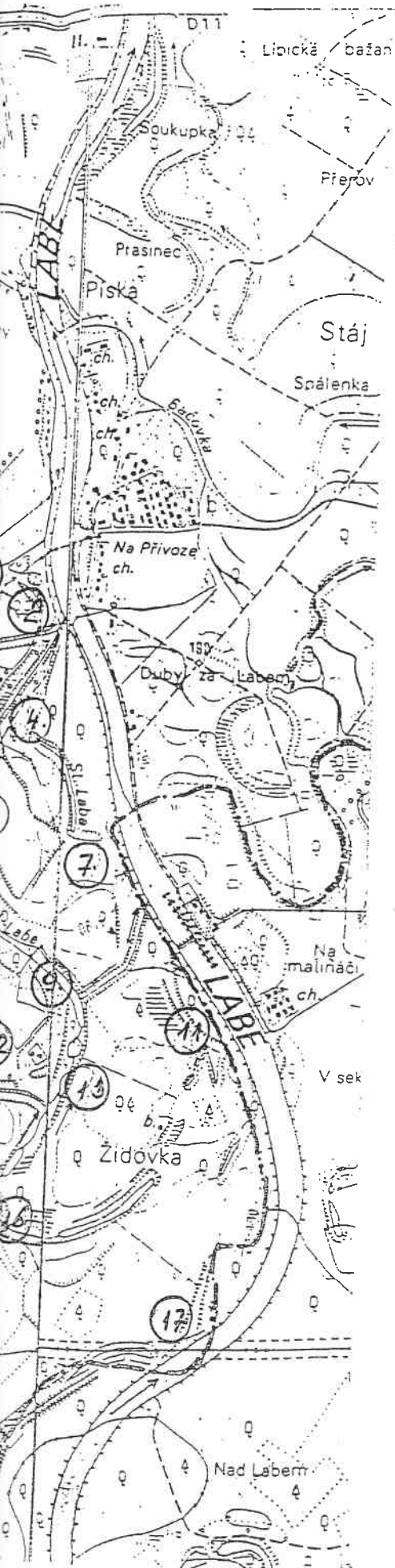
SÍDLA KNÍŽECÍ A CÍRKEVNÍ SPRÁVY A OBLASTI VNITŘNÍ KOLONISACE

- knížecí hradiště usídleního
- vyznamu v 8-9 století
- ⊗ knížecí hradiště usídleního
- ⊙ vyznamu v 10-12 století
- knížecí hradiště bez zřetelné funkce
- (pohraniční osídlení knížecí) v 10-12 století
- ⊕ knížecí hradiště bez zřetelné funkce
- ⊙ (pohraniční osídlení knížecí) v 8-9 století
- ⊙ Sídla panských církvi správy
- ⊙ (episcopátové a děkanátové v 14. století)
- Pseudopolitická hranice
- hranice politických území (přesně vyznačené a sponu ukázat)
- hranice politických území (přesně vyznačené a sponu ukázat)
- hranice politických území (přesně vyznačené a sponu ukázat)

P Ň O V - P Ř E D H R A D Í

Zemědělský místopis z konce 20.století.
Řazeno od silnice Poděbrady-Kolín ve
směru hodinových ručiček.

1. Na obicce	33. U studně
2. U hrdla	34. Na pískách
3. V pěšinkách	35. V Americe
4. "Na bejkovce"	36. Za Klipcem
předhradská obec
5. Na ostrově	37. Za šraňkem
6. Jezero /Za Labem/	38. Za ohradou
7. Štípenice /les/	39. Šutrovník
8. Staré Labe	40. Za dvorem
9. Karasovo Labe	41. Příčka
10. Farská louka	42. V Popovicích
11. Na Sahaře	43. Na ulehlině
12. V hajku	44. Křížek
13. U lávek	45. Na předevisi
14. Třešňovka	46. Na průhoně
15. U hájovny	47. Na černých
16. U břízy	48. Na hajkách
17. V logru	49. Na dýchánku
18. Na Handálku	50. Na měchu
19. Na obci	51. Na prostředním
20. Na Kosově	52. Na voňavce
21. Farářství	53. Na kopci-u křížku
22. V doubici	54. Velké dílce
23. Na borku	55. Na bodláku
24. Rosfelda	56. U silnice
25. Kotlík-krav.obec	57. V kotlíku
26. Na kopách	58. Za borkem
27. Píška	59. Trnávka
28. Hrubý díl	60. V Košinci
29. V kobylnici	61. Hlinák
30. Na padesáti	62. V končínách
31. Na osmi kopách	
32. V ohrádkách	

Předsednictvu vlády Č S S R

P R A H A

Václav Štěpánek o přezkoušení rozhodnutí o sloučení obcí s určením střediskové obce

Vzhledem k tomu, že žádost náležející MNV v Pňově zůstala na MNV Středočeského kraje bez odezvy a na základě obecního průběhu v životě naší republiky předpokládáme vy občané obce Předhradí okres Mladá, že bude dán předehod demokratickým rozpořádáním a žádáme o přezkoušení rozhodnutí o určením střediskové obce a sloučení MNV Předhradí s MNV Pňov, které bylo jinak proklamováno a doporučováno a jinak o volbách do Národních výborů v roce 1965 zejména ustanoveno.

Sloučení obcí bylo projednáváno již delší dobu a bývalý MNV v Předhradí přesto, že měl na svých bedrech velký škol - stávek školy v akci "Z", tuto otázku pečlivě projednal a na veřejné schůzi dne 22.12.1969 předložil občana, kteří návrh schválili.

V tomto doporučení MNV navrhl, aby nový sloučený MNV o obec nebyl společně nové nezávazně jasno a historie "Oldřis". Tato řešení bylo navrženo s výhradou, aby návrh byl přijatelný pro sousední obec Pňov /jaké MNV se v současné době distancoval od společného školní stavby nové školy pro děti z Předhradí, Pňova, Čechka a Klipce a celou tuto akci bojkotoval/ přesto, že kritéria pro používání střediskových obcí dle pokynů tehdejšího tajemníka KVKSČ a. Vítalka posláni uveřejněných v deníku Svoboda se dne 21.10.1966 dávala jasně toto místo obci Předhradí.

Tato naše obec Předhradí bývala od nepaměti střediskem hospodářského i společenského života, neboť stála již před tisíci lety jako "předhradí" hradu knížete Oldřicha "Oldřis", kterýto byl posledním hradem ložené Čechů proti Slavnikovské Libici.

K tomuto hradu a jeho "předhradí" se podléhá nyní další obec Pňov.

V dalších letech si Předhradí svoji střediskovou funkci udrželo, neboť bylo místem církevního střediska - římskokatolického kostela. V nejnovější době zůstává Předhradí nadále přirozeným centrem svého okolí, neboť zde působí a sídlí:

- a/ Základní devítiletá škola I - 3 ročník, v nové budově stavěná za velkého pomoci občanů, pro děti z Předhradí, Pňova, Osečka a Klipce.
- b/ Tělovýchovná jednota Sokol se svým sportovištěm "Na Záhřebi" sloužící občanům a členům z Předhradí, Pňova, Osečka a Klipce.
- c/ JZD jehož sídlo je ve staré škole a sdružuje zemědělské z Předhradí, Pňova, Osečka a Klipce.
- d/ Klas velmi dobré pověsti navštěvované občany ze širokého okolí.
- e/ Historická střediska náboženská - církevní kostel římskokat. a evangelický se svým hřbitovem sloužící občanům z Předhradí, Pňova, Osečka, Klipce a Salskova.
- f/ Dětské mírové středisko ČČMZ pro děti z Předhradí, Pňova a Klipce.
- g/ Státní spořitelna, jejíž pobočka slouží občanům z Předhradí, Pňova, Osečka a Klipce.
- h/ Křižovatka autobusových linek ČSAD Poděbrady - Kolín a Poděbrady - Čerhanice, Páčky.
- i/ Mýslivské sdružení společně pro tyto čtyři obce
- j/ Nyní plánovaná stavba prodejny Jednota
- k/ Sídlo poštovního úřadu bylo také předčasně projednáváno avšak zde již nastaly další uvědomlé události.

MNV v Předhradí jen si v žádném případě za toto centrum nezjistil již širší velkou nákladnou svůj regulační plán vyřazení obce, který se ale po provedeném sloučení obce stratil.

K tomuto navrhovanému způsobu sloučení obcí připejila se i TJ Sokol, Mýslivské sdružení a Jednotné zemědělské družstvo, které

již v této době přijely a používaly navrhované jméno "Oldřich".

Podobné informace podávaly agitační dvojice vyslané koordináční výborem pro sloučení obcí reprezentovaný s. V. Němcem - Tajemník, s. Hráčkou, J. Kovačkou a s. F. Martínkem o jehož této činnosti nebyl ale MNV v Předhradí uvědoměn.

Za těchto okolností přistupovali naši občané v roce 1960 k volbám do Národních výborů. Tyto volby však nebyly zahájeny tak, jak přikazovala příslušná nařízení t. j. v 6,00 hod. ale až v 7,00 hod. přinesl teprve bývalý tajemník MNV Pňov s. Pavlíček příslušná kandidátní listiny. Vzhledem k časové tísni nebylo jejich znění kontrolováno, ale teprve voliči během voleb bylo zjištěno, že občané z Předhradí v o l i MNV v P ň o v ě s. Při tomto zjištění a na námítky, bylo volební komisi dáno najevo, aby svým postojem volby - tento úřední akt nerušila.

Tak bylo sloučení obcí dokončeno mocensky jinak než bylo navrhováno a občanům vysvětlováno. Pro utvrzení tohoto mocenského aktu byla ihned po volbách /ačkoliv nový NV měl zahájit činnost až 1. července 1960/ vyřazena celá stavební komise MNV Předhradí včetně předsedy MNV Předhradí s. Jenka Němečka a zástupců obcí Osedka a Klipce, které zajišťovala stavbu školy. Celou školi přebírali lidé členové MNV Pňov, kteří od počátku stavbu nové školy bojkotovali a kterou později bylo nutno dokončovat značnými dotacemi.

Dále odstoupení a předání klíčů a veškerého inventáře MNV Předhradí stalo se bez předběžného vyzvání osobně nově zvoleným tajemníkem nového MNV v Pňově s. Pavlíčkem při cestě bývalého předsedy MNV Předhradí o. ě. Němečka ze zaměstnání, což nemělo zákonných náležitostí. Toto bylo již zřejmě pod dojem údajně nepoctivého vedení stavby školy, jak veřejně mínění zpracovával tehdejší výše uvedený koordináční výbor pro sloučení obcí.

Předseda MNV s. Němeček byl nato nařčen z činů, které ukázaly po předjetí okresním prokurátorem jako nepravdivé, avšak toto obvinění nikdo neodvolal. To stačilo v té době, aby všechny dotazy a případné protesty byly utlumeny.

Vyvrhnutí tohoto vnačeného rozhodnutí bylo úplně vyškrtnutí naší obce Předhradí, obce s tisíciletou tradicí a obce Klipce ze seznamu obcí ČSSR vůbec. Tato později zjištěná skutečnost vyvo-

leis velmi silnou reakci občanů, která vyvrcholila v požadavku na nynější MNV Pšov prostřednictvím Občanského výboru se žádostí o vysvětlení. MNV pod tlakem této žádosti podepsané téměř všemi občany požádal o přešetření celé náležitosti MNV Středočeského kraje. Přesto, že jsou v tomto MNV i naši volení zástupci, nebylo nám vůbec odpovězeno.

Žádáme proto Vás o přešetření tohoto rozhodnutí o určení střešnickové obce a sloučení MNV Předhradí s MNV Pšov a očekáváme, že do nadcházejících voleb do Národních výborů bude celá otázka vyřešena tak, abychom mohli přistoupit i my občané s obce Předhradí ke skutečně demokratickým volbám a rozhodovati tak sami o našem vlastním životě v naší obci.

Další potřebná vysvětlení předložil na požádání členové rady bývalého MNV v Předhradí v čele jeho předsdou a. Č. Němečkou a tajemníkem MNV a. Seifertem.

V Předhradí dne ^{15. srpna} ~~14. srpna~~ 1968.

za šgr. MNV Předhradí:

Předseda:

Tajemník:

za Občanský výbor:

Předseda:

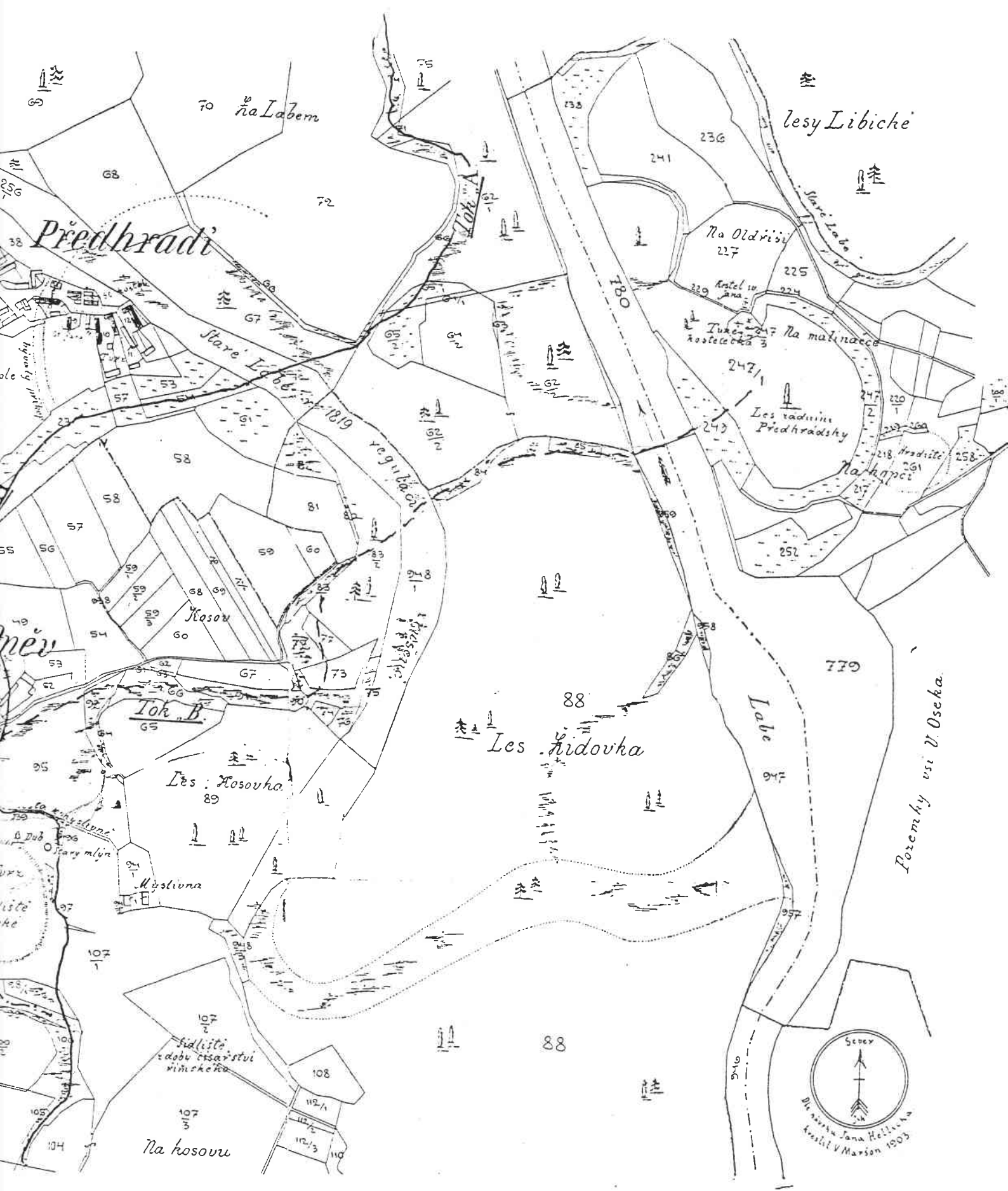
Tajemník:

co: MNV Pšov

ONV Nymburk

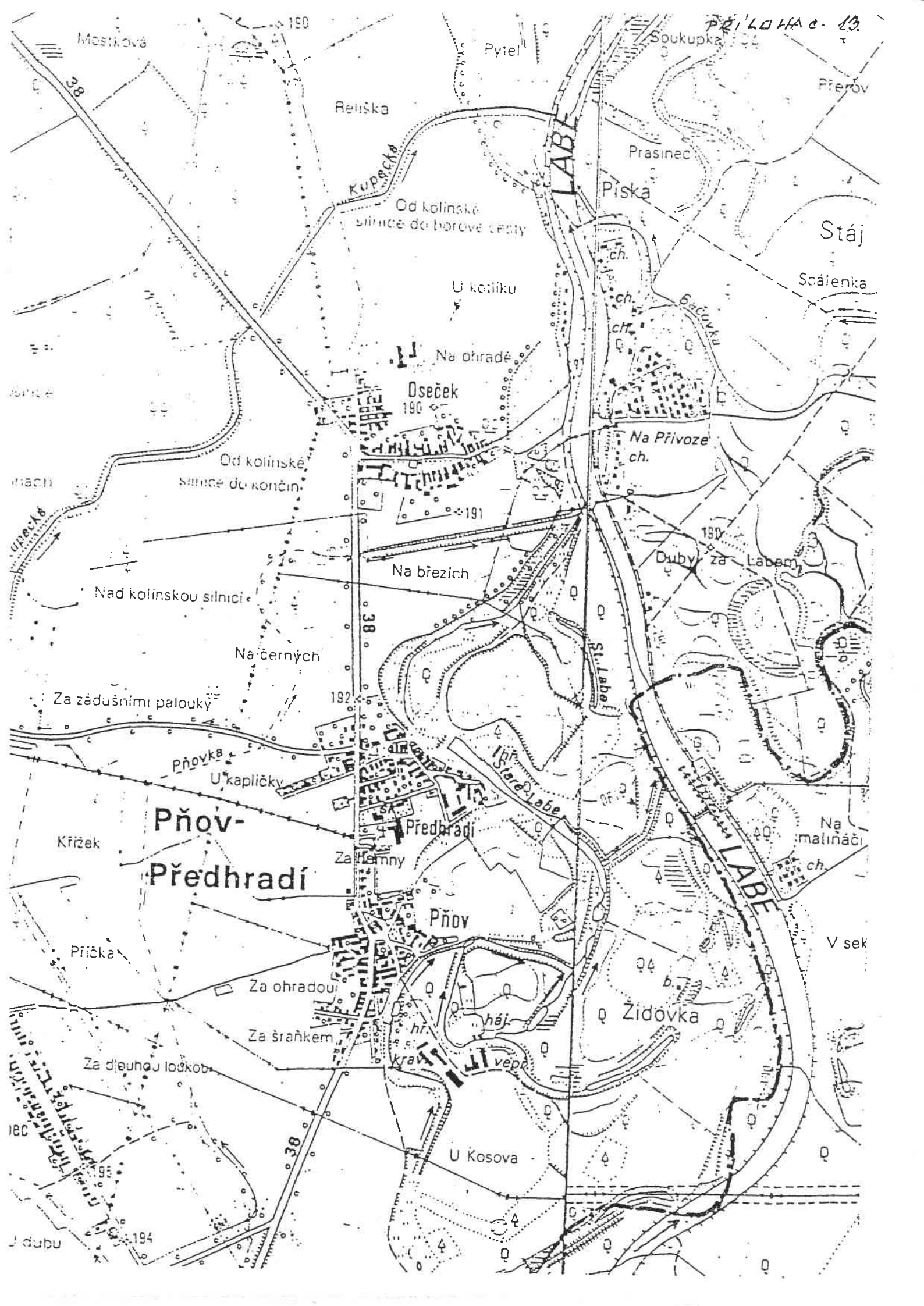
MNV Praha

Red. deníku Práce

Čekovaný kruh na východní straně vsi znázorňuje zachovalý zbytek hradiště Oldříšského. Za Labem východně domnělá Oldříš s bývalým kostelíkem.

--- B --- C

Mostková

190

Pytel

Soukupka

Přerov

Reliška

Prasinec

Piska

Stáj

Kupčák

Od kolínské silnice do borové cesty

U kotlíku

Spálenka

Na ohradě

Oseček 190

Šačůvka

Od kolínské silnice do končin

Na Přivoze ch.

U machi

Na březích

190

Dubý za Labem

Nad kolínskou silnicí

Na černých

Za zádušními palouky

192

Pňovka

U kapličky

Křížek

Pňov

Předhradí

Na malináci ch.

Pňov-Předhradí

Za farmy

Pňov

V sek

Příčka

Za ohradou

Židovka

Za šraňkem

U Koso

Za dlouhou loukou

180

38

U Kosova

U dubu

194